THE LIBRARY OF CONGRESS GRATIS
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, D.C. 20025 N

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

Vol. LXXIV Kaina 25 c. PIRMADIENIS — MONDAY, RUGSĖJIS — SEPTEMBER 8, 1980 NR. 210

KOVA NEW YORKE DĖL SENATO VIETOS

New Yorkas. — Šalia kandidatų į prezidento vietą kampanijos, New Yorke vyksta smarki kampanija tarp trijų demokratų, kurie nori patekti į JAV senatą. Šioje kovoje rungiasi buvęs miesto meras John Lindsay, jo paskirta miesto vartotojų reikalų komisijonierė Bess Myerson ir kongreso narė Elizabeth Holtzman. Paskutinieji „New York Times" opinijos tyrimai parodė, kad šiuo metu daugiausia vilčių laimėti miesto pirminius rinkimus turi Bess Myerson. Pripažįstama, kad ji neturi daug politinės patirties, tačiau ji gerai pažįstama, kaip buvusi „Miss America", gerai atrodo, moka kalbėti ir, kas svarbiausia, net jos konkurentai pripažįsta, būdama vartotojų interesų gynėja, ji labai gerai atliko savo pareigas. Pati kandidatė ginasi, jog šiuo metu JAV senate yra 21 senatorius, kurie niekad netarnavo valdžios pozicijose, o vis vien buvo išrinkti. Myerson stiprybė kyla ir iš nemažo kampanijos iždo. Ji oficialiai pranešė Federalinei Rinkimų komisijai rugpiūčio 28 d., kad jos rinkimų komitetas gavo aukų 1,099,000 dol. ir išleido reklamai, ypač televizijoje, — 1,095,967 dol.

Daug sunkiau su aukomis klojasi buvusiam merui Lindsay kuris aukų surinko vos 178,427 dol. Jo buvusi tarnautoja Myerson tvirtina savo kalbose, kad, tiesa, Lindsay turi daug patirties, tačiau jis, o ne kas kitas, nuvedė New Yorką į bankrotą.

Daug pavojingesnė konkurentė yra Elizabeth Holtzman, pagarsėjusi nacių karo nusikaltėlių gaudytoja. Jos kampanijoje pabrėžiamas kandidatės patyrimas kongrese, jos stipri parama Izraeliui. Aukų Holtzman surinkusi dar daugiau už Myerson, daugiau ir išleidusi.

Pirminius rinkimus laimėjęs kandidatas lapkričio mėn. susikaus su ilgamečiu senatoriumi, respublikonu Jacob Javits. Kandidatė Myerson jau pažadėjo, kad laimėjusi pirminius balsavimus, ji nekels Javitso amžiaus ar sveikatos klausimų, ką daro Javitso konkurentas respublikonų partijoje Alfonse D'Amato. Opinijos tyrimai rodo, kad jam sekasi ir veteranas senatorius pralenkia ji vos 10 nuoš. Matyt balsuotojai sutinka, kad 76 metų senatoriui laikas išeiti poilsio, o ne kandidatuoti dar šešerių metų kadencijai. Sen. Javits senate jau išbuvo 24 metus.

Demokratų tarpe varžosi ir ketvirtas kandidatas John Santucci, teisininkas, tačiau opinijos tyrimai tvirtina, kad jis šiais metais neturi jokių vilčių nugalėti savo konkurentus.

Venecuelos spauda apie Lietuvą

Paminėjo Pabaltijo kraštų okupaciją

Caracas. — Didžiausias ir plačiausiai skaitomas Venecuelos dienraštis "El Universal" ilgu straipsniu atžymėjo Lietuvos ir kitų dviejų Pabaltijo kraštų prievartinio įjungimo į Sovietų Sąjungą sukaktį. Dienraštis pažymi, jog Lietuva, Latvija ir Estija buvo pavergtos tokiomis pat smurto priemonėmis kaip ir Afganistanas, panaikinant jų laisvę ir nepriklausomybę. Bet lietuviai ir kiti pabaltiečiai nėra atsisakę nei laisvės, nei savo teisių, už jas ryžtingai kovodami nuo pat svetimųjų priespaudos pradžios. Lietuvių tautos pasipriešinimas svetimiesiems, rašo Venecuelos dienraštis, ryškiai atsispindi pogrindžio spaudoje, kuri informuoja Vakarus apie tautos vedamą kovą už tikėjimo laisvę, tautos ir žmogaus teises. Laikraštis taip pat primena, jog žmogaus teisių gynybai Lietuvoje yra įsisteigusi Helsinkio susitarimam remti visuomeninė grupė. Laikraštis atskleidžia sovietų represines priemones prieš žmogaus teisių gynėjus, kaip pavyzdį nurodydamas Balio Gajausko skaudų likimą. Jau atlikęs 25-erių metų kalėjimo bausmę, šis taurus lietuvis, rašo dienraštis, už kovą dėl tiesos ir teisingumo antrą kartą buvo nuteistas 10 metų kalėti ir penkeriems metams tremties.

Lietuvos ir kitų dviejų Pabaltijo kraštų pavergimo sukaktį prisiminė ir kai kurie kiti įtakingi Venecuelos laikraščiai, jų tarpe savaitinis politiniai ekonomnis žurnalas "Zeta", atspausdinęs straipsnį antrašte "40 metų trunkanti kova". Savaitinis žurnalas "Impulso" iš savo pusės, šia proga supažindina venecueliečių visuomenę su Pabaltijo kraštų pavergimo aplinkybėmis ir plačiai nušviečia Lietuvos, Latvijos ir Estijos dabartinę padėtį. Kaip jau buvo minėta ,pagrindinis Venecuelos katalikų dienraštis "La Religion" paskelbė net tris Pabaltijo kraštam, ypač Lietuvai, skirtus straipsnius.

1 Psl.

— Rugpiūčio 9 d. iš Linatės aerouosto, netoli Milano, pakilo dešimtoji lėktuvų ekspedicija išskrido į Ugandą, nešdama pagalbą badaujantiem. Ypač Karamogia sritį ištiko didelis nederlius ir ligos. Ten gyvena varginga ir atsilikusi gentis, apie 600,000 žmonių. Šią dešimties lėktuvų ekspediciją suorganizavo Placenzos vyskupas Manfredini, bendradarbiaujant Italijos vyskupų konferencijai.

— Zairės valstybėje užsienio reikalų ministeris Nguza tapo premjeru. Jo vieton paskirtas Inonga Lokonga, buvęs ambasadorius Belgijoje.

Iš pareigų atleistas Lenkijos komunistų partijos pirmasis sekretorius Edward Gierek.

Užsienio stebėtojai jau prieš pusę metų pranašavo Lenkijos vyriausios valdžios pakeitimą, kai vasario mėnesį į Lenkijos Jungtinės Darbininkų partijos (komunistų) kongresą Kremlius atsiuntė Michailą Suslovą. Nuotraukoje jis sako Lenkijos partijos vadams pamokslą, kaip tvarkyti socialistinę valstybę. Už Suslovo, viduryje sėdi tuometinis partijos pirmasis sekretorius Gierekas.

Vokiečiai pajuto japonų spaudimą

Japonija parduoda vis daugiau automobilių

Frankfurtas. — Amerikos automobilių pramonė gali pasiguosti, kad ne ji viena pergyvena krizę, dėl kurios kai kurie kaltina Japonijos automobilių invaziją. Panašų spaudimą jaučia ir Vakarų Vokietija, Europos didžiausia automobilių gamintoja. Kai kurie fabrikai sumažino produkciją naujų automobilių.Tos problemos nejaučia japonai, kurie per pirmąjį šių metų pusmetį pardavė V. Vokietijoje 12,000 naujų automobilių, beveik dvigubai daugiau negu pernai per tą patį laiką. Vokietijos Tojota automobilių bendrovės atstovas trumpai pareiškė: „Vokietijos automobilių pramonė per ilgai miegojo ant laurų, neieškodama naujų rinkų".

Vokietijos pramonė susirūpino jau birželio mėn., kada naujų automobilių pagaminta 314 000, kas yra 8 nuoš. mažiau negu pernai birželio mėn. Pernai vokiečių įmonės Japonijoje pardavė 33,200 automobilius, kada japonų eksportas į V. Vokietiją siekė 20.000.

Vokiečių automobilių pramonės federacija Frankfurte pareiškė, kad nuosmūkis automobilių pramonėje neturi nieko bendro su Japonija, o yra rinkos padėties visame pasaulyje rezultatas. Tačiau nepriklausomi ekonomistai yra kitos nuomonės. Vokiečių automobilistų klubas ADAC nurodo, kad Toyota mašinos užima tarp importuotų automobilių tik trečią vietą, po prancūzų Reanault ir italų Fiat. Tačiau japonų mašinos mažiau genda. Statistika rodanti, kad japonų mašinų taisymai susilygina su Daimler-Benz modeliais, kurių gamintojai didžiuojasi, kad jų mašinų niekad nepamatysi sugedusių pakelėje.

Vokiečių pramonės atstovai mano, kad jų mašinos savo kokybe vis dar pralenkia japonų gaminius, tačiau šiais metais bus investuota apie 6 bilijonai dolerių produkcijos tobulinimui. Japonų mašinos Vokietijoje pardavinėjamos 10 iki 20 nuoš. pigesnėm kainom negu panašūs vokiečių modeliai, nežiūrint japonų transportavimo išlaidų (450 dol. mašinai; ir 11 nuoš. Bendrosios Rinkos muitų.

Kai kurie gamintojai, panašiai kaip ir Amerikoje, kaltina darbininkų unijas dėl aukštų darbo jėgos kainų. Vokietis dirba 1,600 valandų per metus o japonas dirba 2,000 val. Vokietis gauna daugiau 15 dol. į valandą, įskaitant visus priedus, o japonas dirba už 9 dol. Japonai pasitenkina trumpesnėm atostogom, mažiau serga. Vokietijoje darbininkų pravaikštos sudaro 10 ar 15 nuoš., o Japonijoje jos visai nežinomos, pareiškė vienas pramonės atstovas.

Parveš namo 6,600 seržantų

Washingtonas. — Armijos štabo viršininkas gen. Edward Meyer paskelbė, kad nutarta atitraukti iš Europos esančių karinių jėgų 6,000 karių ir iš Pietų Korėjos — 600. Namo parvežti bus daugiausia puskarininkiai, viršilos, nes jų labai stinga Amerikoje esantiems daliniams. Amerikos įsipareigojimai NATO sąjungai liks nepaliesti, jėgos Europoje nesumažės, nes jos buvo didesnės, negu planai reikalauja, paaiškino generolas.

Kariuomenėje bus sustiprintas kareivių parengimas, pratęstas jo laikas. Bus kai kurių pakeitimų kareivių uniformose, kiekvienas dalinys turės savo ženklus, bus keliama kareivių moralė, paskelbė armijos štabo viršininkas.

Daugiau žmogžudysčių Amerikos miestuose

Kansas City. — Amerikos miestuose šiemet įvyko daugiau žmogžudysčių, paskelbė savo tyrimų rezultatus "The Kansas City Times". Per pusę metų daugiausia žudymų įvyko Miami, palyginus su pernai metais. Padidėjimas siekia net 70 nuoš. Kiti miestai, kur daugiau nužudymų, yra: Honolulu, Memphis, Indianapolis, Denver, San Jose. Iš didžiųjų miestų tik viena Chicaga, kur šiemet žmogžudysčių buvo 4 nuoš mažiau, negu pernai per tą patį laikotarpį. Kiti miestai, kur žudymai sumažėjo: Pittsburghas, San Diego, Atlanta, San Antonio ir Jacksonville, Fla.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Rugsėjo 25 d. New Yorke susitiks valstybės sekr. Muskie ir sovietų užsienio reikalų ministeris Gromyko. Pasimatymo tikslas — derybos dėl vidutinių nuotolių raketinių ginklų sumažinimo Europos fronte. Po to laukiama nusiginklavimo reikalų derybų Ženevoje.

— Prancūzija paskelbė nelegalia Nacionalinės ir Europos Akcijos federaciją, kuri vadinama naujųjų nacių organizacija. Policijos žiniomis, Prancūzijoje ji turi tik apie 200 narių, tačiau jie visi labai aktyvūs ir pagarsėjo smurto veiksmais.

— Irano valdžia paskelbė naujus nuostatus užsienio misijonieriams. Jie galės veikti Irane, jei nesikiš į nelegalius politinius veiksmus. Vyriausybė, pastebėjusi nelegalią veiklą, pirmiausia nusižengusius įspės, o antrą kartą — ištrems. Visi misijonieriai, prieš pradėdami darbą Irane, turės gauti vyriausybės leidimus.

— Amerikos rumunų ortodoksų arkivyskupui Valerian Trifa federalinis teisėjas Detroite oficialiai atėmė pilietybę.

— V. Vokietijoje kariuomenės manevruose netoli Schwabish Hall nukrito JAV F-4 E naikintuvas ir užsimušė du lakūnai.

— Gvatemalos sostinės centre sprogo labai stipri bomba, užmušdama 7 žmones, sužeisdama 25. Miesto centre išdaužyta tūkstančiai langų.

— Australijos premjeras Malcolm Fraser pareiškė Indijoje, kad šiuo metu pasaulyje yra tik viena imperija, — Sovietų Sąjunga. Ji šiuo metu yra stipriausia karinė galybė ir tokia būsianti dar 6 ar 7 metus, pareiškė Fraser.

— Šveicarijoj, Ciuricho mieste, jaunuolių riaušės padarė daug nuostolių. Policija uždarė jaunimo centrą, kuris buvęs narkotikų prekybos centras. Suimti 24 riaušių dalyviai.

GIEREKAS PAŠALINTAS

Jis susirgęs širdies negalavimais

Varšuva. — Lenkijos ekonominė krizė, darbininkų streikai, skandalas, palietęs valstybinės televizijos vyriausią direktorių, gerą partijos vado Giereko draugą, privedė prie valdžios pakeitimo. Lenkijos seimo pirmininkas Andrzej Werbla specialioje seimo sesijoje paskelbė: "Naktį iš rugsėjo 5 d. į 6 d. centrinis partijos komitetas turėjo plenumo posėdį, kuriam pirmininkavo valstybės tarybos pirmininkas Henryk Jablonski. Ryšium su rimta Edvardo Giereko liga, centro komitetas atleido jį iš pirmojo sekretoriaus, iš centro komiteto sekretoriaus ir iš politinio biuro pareigų. Centrinis komitetas vienbalsiai išrinko į pirmojo sekretoriaus postą Stanislawą Kanią".

Visai panašiai prieš dešimtį metų, po panašių darbininkų neramumų, iš pirmojo sekretoriaus pareigų, irgi remiantis "rimta liga" buvo atleistas Wladyslaw Gomulka.

Tarp valdžios pakeitimų pranešta, kad į politinį biurą paskirti du nauji nariai: Kazimierz Barcikowski ir Andrzej Zabinski.

Naujasis Lenkijos komunistų partijos vadas yra 53 m. Jis partijon įstojo 1945 m., vadovavo komunistinio jaunimo organizacijai, perkeltas į Varšuvą 1958 m., jis tvarkė žemės ūkio reikalus, 1964 m. tapo kandidatu į centro komitetą, jo pilnu nariu pakeltas 1968 m. Gierekui tapus pirmuoju sekretoriumi, Kania buvo paskirtas centro komiteto sekretoriumi vidaus reikalams. Kania politbiuro nariu kandidatu paskirtas 1971 m., o 1975 m. tapo pilnu politbiuro nariu, vadovaudamas komitetui, kuris prižiūrėjo kariuomenės, policijos ir saugumo sistemos jėgas. Jis tvarkė ir ryšius su katalikų Bažnyčia.

Šalia seimo pranešimo apie pakeitimus penki Varšuvos gydytojai pasirašė trumpą pareiškimą apie Giereko sveikatą. Minimi "širdies negalavimai, kurie pareikalavo ligoninės gydymo". Giereko sveikatą prižiūri specialistai, sakoma pareiškime.

Po penktadienio seimo posėdžių premjeras Jozef Pinkowski užtikrino lenkus darbininkus, kad "visuomenė tikisi iš vyriausybės, kad ji pildys savo žodį ir savo pažadus pilnai įvykdys ekonominėje ir socialinėje srityje. "Aš pilnai pabrėžiu, kad vyriausybė tai supranta ir siekia išpildyti visus įsipareigojimus", pasakė premjeras.

Estai Švedijoje

Stockholmas. — Užsienio spaudos agentūros informuoja, jog Stockholme įvykęs Pasaulinis Estų Kongresas specialiu atsišaukimu kreipėsi į laisvąjį pasaulį, ragindamas paremti estų tautos laisvės bylą. Kongreso dalyviai — apie 250 delegatų, atstovaujančių įvairiom užsienyje veikiančiom estų organizacijom, atsišaukime atkreipė Vakarų viešosios nuomonės dėmesį į Estijoje pastoviai vykdomus žmogaus teisių pažeidimus ir kviečia apginti visus tuos, kurie Estijoje yra persekiojami už savo tikėjimą, įsitikinimus ir patriotizmą. Atsišaukime yra taip pat iškeliami estų tautai gresiantys rusinimo pavojai. Užsienio spaudos agentūros šia proga primena, jog Estija, kaip ir Latvija bei Lietuva, 1940 metais buvo prievartiniai įjungtos į Sovietų Sąjungą. Vakaruose dabar gyvena apie 80 tūkstančių estų, kurių daugumas, — apie 25 tūkstančiai, — yra įsikūrę Švedijoje.

Naujasis Lenkijos komunistų vadas Stanislaw Kania, Varšuvoje mažai žinomas partijos biurokratas.

Puola Carterį dėl slaptų lėktuvų

Washingtonas. — Respublikonų partijos komitetas visu įnirtimu puola prezidentą Carterį, kad jis politiniais tikslais atidengė slaptą, karinę žinią apie naujus JAV karo lėktuvus, kurių nepagaus priešo radaro stotys. Trys respublikonų partijos karinių reikalų specialistai: atsargos admirolas Thomas Moorer, buvęs jungtinio štabo viršininkas, atsargos gen. Daniel Graham, buvęs karinės žvalgybos viršininkas, ir gen. Richard Stillwell visi kritikavo šios paslapties paskelbimą, kuris įspėjo sovietus, kad toks lėktuvas statomas ir duos jiems laiko ieškoti prieš jį gynybos. Paslaptį Carteris atidengęs vien tik norėdamas nustebinti amerikiečius balsuotojus.

Viceprezidentas Mondale, klausiamas korespondentų apie šį ginčą, pasakė San Franciske, kad sovietai jau seniai žino, kad mes turime šį lėktuvą, tačiau jie iki šiol nežinojo ir dabar nežino, kaip tokį lėktuvą pagaminome.

— Ateinančiais metais Argentinoje yra rengiamas Septintasis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas. Jis įvyks vasario 11 - 15 dienomis, tokiu būdu suteikiant progą Pietų Amerikos kraštų lietuviam drauge atžymėti Vasario 16-osios — Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį. Kongreso išvakarėse, vasario mėnesio pradžioje, taip pat Argentinoje bus surengta Pietų Amerikos lietuvių jaunimo stovykla.

— San Jose aerodrome besileisdamas, lietingame ore nuo tako nuslydo Pan American keleivinis lėktuvas, lengvai sužeisti 15

— Salvadore politinėse kovose pirmadienį vėl žuvo 15 žmonių.

KALENDORIUS

Rugsėjo 8 d.: Marijos Gimimas, Gerutis, Daumantė.

Rugsėjo 9 d.: Petras Klev., Ozana, Vylius, Ramunė.

Saulė teka 6:21, leidžiasi 7:16.

ORAS

Apsiniaukę, su pragiedruliais, gali lyti, temperatūra dieną 85 l., naktį 65 l.

DVIEJUOSE HORIZONTUOSE

DAINA IR SPAUDA

Man vis neaišku, kodėl PLB Kultūrinės talkos komiteto pirm. dr. L. Kriaučeliūnas susikirto su PLB pirmininku inž. V. Kamantu ir po to su visa komisija pasitraukė iš pareigų. Bet neseniai "Dirvoje" dr. L. Kriaučeliūnui tuo klausimu paskelbus viešą laišką, reikalai paaiškėjo. Buvo užsimota Clevelando jaunimo dainos vienetą "Neriją" siųsti koncertams į Pietų Ameriką. PLB Kultūrinės talkos k-to pirmininkas siūlęs, kad, išvykos išlaidas padengiant, "trečdalį pinigų turi apsimokėti pati "Nerija", trečdalį surenka Clevelando LB apylinkė ir trečdalį turime padengti mes". Dėl to, kaip laiške rašo dr. L. Kriaučeliūnas, "Nerijos" vieneto merginų kai kurios mamytės pakėlė triukšmą, tas triukšmas pasiekė PLB pirm. V. Kamantą ir jis iš PLB turimų pinigų "Nerijos" išvykai paskyrė 15,516 dol. Clevelando LB apylinkei surinkus 5,300 dol. ir Lietuvių Fondui paskyrus 2,000 dol. (tuo tarpu dienraščiui "Draugui", kuriuo remiasi pagrindinė Lietuvių Fondo reklama — pro paganda, šiemet paskirta nedidelė suma, o savaitraščiams vos ketvirtis šios sumos) "Nerijos" išvyka į Pietų Ameriką tapo realybe. Lietuvių spauda apie "Nerijos" pasisekimą plačiai rašė. Aišku, visa tai susipratusiam lietuviui kelia džiaugsmą.

Bet kai pagalvoji, kad kelių ar keliolikos merginų išvykai PLB valdyba pajėgė paskirti net 15,516 dol., tuojau pat kyla ir kitas klausimas: kodėl gailima pinigų PLB organui — žurnalui "Pasaulio lietuviui". Atostogaudamas Chicagoje birželio pabaigoje ir liepos pradžioje iš "Pasaulio lietuvio" redaktorių sužinojau, kad jų redakcinė kolegija pasitraukia iš pareigų. Nors nei redakcinio kolektyvo nariai, nei kiti šaltiniai to oficialiai nepatvirtino, bet susidariau įspūdį, kad pagrindinė pasitraukimo priežastis yra finansiniai reikalai. Kaip žinome, nei redaktoriai, nei kiti "PL" redakcinės kolegijos nariai už savo darbą jokio atlyginimo negauna, bet esą priekaištų, kad žurnalas per didelės apimties, kad jo leidimas per brangiai atseinąs. Jei šis sprendimas iki šiol nepakeistas, išlenda "yla iš maišo": dainai ir jaunimui PLB valdyba gali skirti net keliolika tūkstančių dolerių, kai tuo tarpu savajam spaudos organui sukaktuviniais pirmojo lietuviškojo laikraščio JAV pasirodymo metais lėšas reikia mažinti. Netikiu, kad spaudos reikšmės nesuprastų PLB pirm. inž. V. Kamantas ir kiti valdybos nariai. O gal jie turi ir kitų motyvų, kurių mes, kad ir būdami pareigingi LB nariai, užsimokantys solidaru mo mokestį bei prenumeruojantys "Pasaulio lietuvį", nežinome. Bent aš apie žurnalo "Pasaulio lietuvio" palyginus nedidelius piniginius nuostolius sužinojau iš paties inž. V. Kamanto atsiųsto pranešimo, kuriame apžvelgiama dabartinės PLB valdybos veikla. O tuos ne taip jau reikšmingus nuostolius, mano manymu, PLB greit išlygintų, jei žurnalo platinimui bei naujų prenumeratorių ieškojimui būtų kreipiama daugiau dėmesio. Buvęs žurnalo administratorius St. Džiugas tuo keliu ėjo.

Tai tiek apie dainą ir spaudą. Ir šie žodžiai parašyti ne ką nors kaltinti ir smerkti, bet išdėstyti tai, ką galvoja eilinis LB narys, kuris esti prašomas LB paskirti ir piniginę auką. 15,516 dol. šiuo atveju paskirti ne pačiam reikšmingiausiam reikalui kai ką gali priversti ateityje pagalvoti. Tokios mintys ypač kyla šiomis dienomis, kai rytinio pakraščio lietuvių jaunimas šaukiasi aukų jiems gelbėti. Tai tie, kurie dalyvavo liepos 18 d. demonstracijose prie Sovietų atstovybės Washingtone. Politinėje demonstracijoje Lietuvos okupacijos 40 m. sukakties proga jaunimas atkreipė didžiosios spaudos ir TV dėmesį. Bet kartu jiems iškelta byla už nusikaltimus eismui ir pan. Vėl reikia pinigų advokatams. Jaunimo specialus komitetas pinigų prašo iš visuomenės. Todėl ir peršasi išvada: jei "Nerijos" išvykos į P. Ameriką reikalu PLB valdyba būtų sutikusi su dr. L. Kriaučeliūno pasiūlymu, šiandien ji būtų pajėgi greit padėti tiems jaunuoliams, kurie dabar finansinės pagalbos šaukiasi iš visuomenės. Bet, kaip atrodo, kelios mamytės paveikė tvirtą PLB pirmininko charakterį.

TOLI NUO GIRIŲ MYLIMŲ...

Rugpiūčio 12 d. Šv. Kazimiero liet. kapinėse Chicagoje buvo palaidotas miškininkas Ignas Užgiris, nuliūdime palikęs žmoną, dvi dukras ir tris sūnus, visus tris turinčius doktoratus, jų šeimas dvyliką vaikaičių. Paskutiniais metais Lietuvoje jis buvo Biržų miškų urėdas, urėdas krašto miškų, kur žmonės pilni meilės bei širdies.

Beje, man su miškininku I. Užgiriu teko susitikti bei susipažinti jau už Lietuvos. Kai 1946 m. persikėliau į didžiąją anglų zonos Seedorfo pabaltiečių stovyklą, čia susipažinau ir su I. Užgiriu. Jis buvo tos didžiulės stovyklos lietuvių sektoriaus komiteto pirmininkas. Ir jį pareigoms paskyrė ne valdovai anglai ar kas kitas, bet išrinko apie 2,000 toje stovykloje gyvenusių lietuvių. Ir jis tvarkėsi stebėtinai gražiai. Šalia jo, to meto didieji stovyklos šulai buvo lietuvių sektoriaus komendantas V. Petkūnas (dabar gyvenantis Australijoje), stovyklos katalikų klebonas kun. J. Čeponis (šiuo metu klebonaujantis Pennsylvanijos angliakasių Lietuvoje airių parapijoje), gimnazijos direktorius J. Vedegys "Aušrinės" choro vadovas a. a. muz. M. Liuberskis ir eilė kitų. Tai buvo laikai, kada žmonės be veik neturėjo ką veikti, kai marios laiko buvo pletkams, įvairioms priekabėms prie komiteto narių ir kitų pareigūnų. Bet I. Užgirio vardas išliko pagarboje: prie jo niekas nekibo, jis mokėjo su visais sugyventi, visiems vieno dai tarnauti, nors kartu reikėjo atsidėti ir savo šeimai, kai kukliame barake augo penki Užgirių vaikai. Viena jų dukra — Birutė — kaip tik ir šeimą sukūrė su Seedorfo stovykloje gyvenusiu, vėliau Pinneburge studijavusiu Jonu Jasaičiu, JAV daug širdies atidavusiu LB.

Kai su a. a. Ignu Užgiriu kartas nuo karto susitikdavom Chicagoje, kiek kildavo įdomių prisiminimų iš anų stovyklinių laikų, kokie mieli būdavo pokalbiai. Kai jo palaikus rugpiūčio 12 d. priglaudė Šv. Kazimiero liet. kapinės Chicagoje, toli būdamas nebegalėjau užberti žiupsnelio žemės ant buvusio Lietuvos savanorio-kūrėjo, vėliau Lietuvos miškų prižiūrėtojo, galop V. Vokietijos stovyklose daugelio globėjo bei užtarėjo karsto.

VL. R.

— Kaip gražus ir brangus Aukščiausiojo diminutyvas, kaip saulės atspindys, kaip gamtos mažutė celė, kaip žmogaus giliausioji esmė ir forma yra jo laisva protinga siela. Ji tad ir patį mikrokosmos — žmogų apsprendžia, ji tad yra gamtos vainikas ir spektras. Per sielos prizmę perėję objektyvūs faktai sulūžta, išsiskirsto, bet užtat gauname naujas sielos spektro spalvas: gėrio ir blogio, tiesos ir klaidos, niekšybės ir herojiškumo. Iš kur gi būtų tos visos sąvokos, jei nebūtų sielos? Margą tad pasaulį sudaro ne tiek margi žiedai, margi objektyvūs faktai, kiek margas sielos spektras.

Kun. F. Gureckas

Vitėnų sūnaus krikštynose. Iš kairės: Valerija ir Vincas Kazlauskai, prel. Jonas Kučingis, Ignas Kazlauskas, Birutė Vitėnienė su sūnum, Asta Vitėnaitė ir Almis Vitėnas.

LIETUVIAI CALIFORNIJOJE

ŠAUNIOS KRIKŠTYNOS

Rugpiūčio 10 d. Los Angeles Šv. Kazimiero bažnyčioje pakrikštytas Almio ir Birutės Kazlauskaitės Vitėnų, gyvenančių Middletown, N. J., pirminis sūnus Alekso Juozo vardu. Krikšto apeigas atliko kun. prel. J. Kučingis, kuris prieš 10 metų Birutę ir Almį ir sutuokė toje pat bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Vytas Kazlauskas iš Chicagos, atstovaujamas savo tėvelio Igno Kazlausko ir Almio sesuo Asta Vitėnaitė iš Texas valstijos.

Krikštynose taip pat dalyvavo ir Almio tėvelis Juozas Vitėnas, anksčiau čia gyvenęs, dabar dirbąs Amerikos Balso įstaigoje Washington, D. C.

Valerija ir Vincas Kazlauskai, Birutės Vitėnienės tėveliai savo rezidencijoje iškėlė šaunias vaišes, kuriose dalyvavo šeimos artimųjų ir bičiulių būrys, jų tarpe naujagimį krikštijęs prel. J. Kučingis, Aldona ir Bernardas Brazdžioniai, Elena ir Juozas Kojeliai, Bronė ir Antanas Skiriai, taip pat jų sūnūs dr. Jonas ir Vincas, J. ir K. Karužai, dr. Šarūnas Karuža su žmona ir savo prieaugliu, iš Washingtono čia viešintis Kojelienės brolis Vincas Trumpa, Igno K. žmona Bronė Kazlauskienė, daug padėjusi vaišes paruošiant, Valerijos sesuo Eugenija Dambra, O. Razutienė ir nemažai jaunų žmonių.

Keldamas tostą, laimingas "tėvukas" Vincas K. palinkėjo, kad Aleksas Juozas Vitėnas, pasekdamas savo tėvukų pavyzdžiu, užaugęs išsimokslintų teisininku ginti žmogaus ir lietuvio teisių.

L. A. V.

LIETUVIŠKOJI DANTISTŲ KLINIKA

Los Angeles jau eilę metų labai rūpestingai ir sėkmingai žmonėms patarnauja dantų gydytojai dr. Rolandas ir dr. Danutė Giedraičiai. Abu baigę dantistų mokslą ir turi įsteigę savo įstaigą (3151 Glendale bl., Los Angeles). Kuo tolyn jų įstaiga vis plečiasi, pasiekdama jau klinikos apimtį. Lietuviams ji ypač yra miela, kad kartu ji yra labai lietuviška. Dabar ji buvo dar papildyta dviem naujais lietuviais specialistais — tai neseniai dantistės mokslą baigusia Alma Vilkaite ir dantų higienos mokslą baigusia Jūrate Pažėraite. Pagalbinį šios klinikos personalą sudaro Birutė Dabšienė, Undinė Railaitė ir Birutė Pinkutė. Atidus ir rūpestingas patarnavimas kelia įstaigos gerą vardą ir klientui, jei reikalas nėra "kritiškas", tenka kartais gerokai palaukti eilėje. Los Angeles lietuviai šią, sakytum, savąją lietuvišką įstaigą labai mėgsta ir gausiai naudojasi jos geru patarnavimu.

J. Kn.

IŠEIVIJOS ĮNAŠAI ŠIAM KRAŠTUI

Judri santamonikietė Monika Lembertienė, talkininkaujama gražaus Santa Monikos ponių būrelio, rugpiūčio 23 d. Emilijaus ir Julijos Sinkių puošnioje sodyboje suruošė daktarės Justinos Žirgulienės pagerbimą, jos išėjimo į pensiją proga. Daktarė J. Žirgulienė medicinos mokslą išėjusi Vytauto Didžiojo universitete, Kaune, 1940 m., ir po to, iki pasitraukimo į Vokietiją 1944 m., dirbo Kauno ligoninėje. Būdama Vokietijoje, ji Tuebingeno universitete toliau gilino medicinos studijas, įsigydama medicinos daktarės (MD) mokslų laipsnį.

Persikėlusi į Jungtines Amerikos Valstijas, ji buvo apsistojusi Chicagoje, kur apie 15 metų dirbo psichiatrinėje klinikoje. Po to persikėlė į Los Angeles ir čia apie 17 metų išdirbo veteranų ligoninėje. Tuo būdu, gavusi pagrindinį išsimokslinimą savo gimtajame krašte, ji nedaug tegalėjo jame bedirbti, o visą sugebėjimą ir iniciatyvą labai svarbioje žmonių sveikatos srityje jai teko skirti ją priglaudusiam kraštui. Tokia dalia yra ištikusi ir daugelį kitų mūsų tautiečių, likimo išblokštų iš tėvų žemės.

Daktarė J. Žirgulienė, be savo profesinio darbo, yra gražiai įsijungusi į vietos lietuviškąjį gyvenimą ir jo veiklą. Tad jos pagerbti susiėjo gražus būrys artimųjų ir draugų.

Besisvečiuojant šiame pobūvyje susidarė ir kitas, nors jau skirtingo pobūdžio, bet panašios prasmės sugretinimas. Štai, šis pobūvis vyksta puošnioje mūsų tautiečių rezidencijoje. Ji viename iš prašmatnesniųjų Los Angeles metropolijos rajonų — Santa Monikoj. Rezidencija ne eilinė — čia pat už dviejų blokų ošia jūra; erdvus, stilingas pastatas, puošniai ištaisytas jo vidus, su brangiais paveikslais, gobelėnais. Gal viso to nereiktų nei minėti, nes gerai įsitaisiusių tautiečių, turinčių puošnias rezidencijas, ar su keliasdešimt ir net su šimtais butų rūmus, jau yra nemaža. Tačiau, apie šią sodybą norisi kalbėti, ir tai dviem motyvais. Viena, tai, kad ši sodyba Los Angeles miestui yra puošmena, jį labai praturtina. Tai mūsų tautiečių, išblokštų iš savo tėvynės, jų iniciatyvos ir didelio darbštumo dėka, padarytas vertingas įnašas juos priglaudusiam kraštui. Tai gražu, bet šios sodybos vertė dar yra kur kas didesnė. Jos erdvus kiemas, verandos ir kai kurie rūmų kambariai dažnai verda ir klega nuotaikingais garsais, skamba lietuviškomis dainomis. Įvairios lietuviškos organizacijos ir klubai čia gauna vietą ruošti savo pobūvius, sueigas. Ir tai už dėkui; apmindžiotas kiemo pieveles rūpestingos šeimininkų rankos vėl atšviežina.

Aplamai išeivijos lietuviškasis veikimas laikosi daugiausia vidutiniokų ar net mažiau pasiturinčių tautiečių parama. Dėl to, kai atsiranda kuriems gyvenimo sėkmė daugiau nusišypsojusi ir kai jie neužsidaro vien tik patys tuomi džiaugtis, bet savo pasiekimais dalinasi ir su kitais žmonėmis, savo tautiečiais, tokių gyvenimas įgauna kitą vertę ir prasmę. Taigi šis gražus saulėto popiečio pobūvis, jo dalyviams sukelia, be kitko, ir gilesnių minčių.

J. Kuprionis

DAUGYBĖ LIETUVOS MIESTELIŲ aprašoma dr. J. Vaišnoros, MIC knygoje:

"MARIJOS GARBINIMAS LIETUVOJE"

Knyga yra tik teologinė, ji dėl įdomių vietovių aprašymo ir dėl jos gausios istorinės medžiagos tinka pasiskaityti kiekvienam lietuviui, besidominčiam Lietuvos istorija ar vietovėmis. Knyga didelio formato, 440 psl. — kaina $3.00. Galima ją įsigyti "Drauge".

DR. ŽIBUTE ZAPARACKAS

Telef. — 337-1285
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
Ofisas:
700 North Michigan, Suite 409
Valandos pagal susitarimą

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Lietuvių kalba: nuo pirmadienio iki penktadienio perduodama nuo 4:00 val. p.p. iki 5:30 val. p.p. per tą pačią stotį. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef. 434-2413
1490 A M.
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

DĖMESIO KNYGŲ MYLĖTOJAMS!

PIRMAS AR ANTRAS SĄRAŠAS KNYGŲ — TAI PUIKI IR NEBRANGI DOVANA BET KURIA PROGA

Užsakydami ar pirkdami visas kartu žemiau išvardintas knygas mokate tik $10.00 ir $2.00 už persiuntimą. Normali knygų vertė $30.00.

Siuntinys No. 1

ANGLŲ NOVELĖ. Sudarė Povilas Gaučys. Anglų rašytojų novelių antologija. 460 psl.

PIETŲ KRYŽIAUS PADANGĖJE. Sudarė Povilas Gaučys. Lotynų Amerikos rašytojų novelių antologija. 480 pusl.

VYSK. P. P. BUČIO ATSIMINIMAI. Surašė prof. Z. Ivinskis. Redagavo J. Vaišnora, MIC. I ir II dalis. Dvi knygos. 580 pusl.

PIRMASIS RŪPESTIS. Jurgis Jankus. Veinio bala, Žmogus ir šuo ir kitos novelės. 213 pusl.

DABARTIES SUTEMOSE. Bronius Zumeris. Žvilgsnis į mūsų laikotarpio žaizdas ir skaudulius. 187 pusl.

BREKŠMĖS NAŠTA. Jurgis Gliauda. Romanas. 384 pusl.

Siuntinys No. 2

Knygų originali kaina $25.00. Pardavimo kaina su persiuntimu taip pat $12.00.

LIETUVIŠKOS PASAKOS. Sudarė dr. Jonas Balys. 230 pusl.

PAŽEMINTIEJI IR NUSKRIAUSTIEJI I d. F. M. Dostojevskis. 265 pusl.

PAŽEMINTIEJI IR NUSKRIAUSTIEJI II d. F. M. Dostojevskis. 290 pusl.

MARIJA DANGUJE IR ŽEMĖJE. Vysk. V. Brizgys. 142 pusl.

PRAGARO VYRESNYSIS. Vytautas Volertas. Premijuotas romanas. 273 pusl.

SŪNUS PALAIDŪNAS. Fulton J. Sheen. 174 pusl.

AIDAI IR ŠEŠĖLIAI. Vacys Kavaliūnas. Premijuotas romanas. 234 pusl.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Illinojaus gyventojai dar prideda prideda 50 ct. valstijos mokesčio.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society.
Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates $40.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. $38.00. Foreign countries $40.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
Chicago ir Cook County	$40.00	$22.00	$15.00
Kanadoje ..... U.S.A	40.00	22.00	15.00
Užsienyje	40.00	22.00	15.00
Kitur	38.00	20.00	13.00
Savaitinis	25.00	15.00	—

● Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

● Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

● Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

LIETUVIŲ MOKYKLOS LATVIJOJE

1940 Latvijoje veikė 11 lietuvių pradžios mokyklų, kuriose dirbo 56 mokytojai ir mokėsi 446 mokiniai. Šešiose lietuviškose pradžios mokyklose buvo dėstoma lietuvių kalba; šias pamokas tada lankė 121 mokinys. Rygoje veikė lietuvių gimnazija (107 mokiniai). Dar buvo pora vaikų darželių kuriuos lankė 43 vaikai. Taigi, Latvijos mokyklose mokėsi 717 lietuvių. Tais pačiais metais Lietuvoje buvo 13 latvių mokyklų su 19 mokytojų ir 423 mokiniais.

(B. Kviklys iš „Mūsų Lietuva")

Advokatų Draugija
VALDEMARAS BYLAITIS
IR
VINCAS BRIZGYS
Teisių daktarai
2458 W. 69th St., Chicago, Ill.
Visi tel. 778-8000
Valandos pagal susitarimą

SKELBKITĖS "DRAUGE".

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004
Priima ligonius pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.; pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet, treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave. Chicago
WA 5-2670 arba 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS.
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

Įstaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
Gydytojas ir Chirurgas
DIPLOMATE, AMERICAN BOARD OF FAMILY PRACTICE
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7 išskyrus treč. ir šešt.

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
2659 W. 59 St., Chicago
476-2112
Val. pagal susitarimą. Pirm., antr., treč. ketv. 10 iki 6 val. Šeštad. 10 iki 1 val.

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Val.: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 1 v. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

Tel. 282-4422, 372-5222, 296-6575
Dr. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak.
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt. 2–7) šeštadieniais pagal susitarimą.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

Lietuvių draugas

MICHAEL BOURDEAUX

Lietuvos vyčiai šių metų seime Lietuvos medaliu apdovanojo ir didžiausią dėmesį paskyrė anglikonų kunigui Michael Bourdeaux. Iškviesdami jį iš Londono ir kelionę į abu galus apmokėjo. Geresnio pasirinkimo pagerbti žmogų, nusipelnusį lietuviškiems reikalams negalėjo rasti. Tačiau dar nemažai kam kyla klausimas: kas yra tas Bourdeaux? Tai jaunas kunigas, kuris pašventė savo gyvenimą pasauliui padėti suprasti komunizmo teoriją ir praktiką, jo užmačias pačiais rafinuočiausiais būdais - su šaknimis išrauti tikėjimą ir religiją atremtą moralę. Vieton to, į tą tuštumą įpiršti savo naują tikėjimą su visa visoms religijoms būdinga atributika. Bourdeaux domisi ir studijuoja visų komunizmų pavergtų tautų kančias ir kovas su nauju XX amžiaus barbarizmu. Lietuvių tautai jis skiria dėmesio gal daugiau už kitas, pripažįsta, kad lietuviai šiandien yra tos kovos kaip ir avangarde. Dėlto ir turime jį laikyti mūsų kovų talkininku, išskirtinu draugu ir tuo džiaugtis.

*

Michael Bourdeaux gimė 1934 Cornwally, Anglijoj. Studijavo prancūzų ir vokiečių kalbas, vėliau susidomėjo ir rusų kalba. Kalbų studijas baigė Oxf q Po poros metų gavo ir teologinių mokslų diplomą. Baigusį studijas britai akademinių pasikeitimų programoje pasiuntė į Maskvą. Maskvos universitete kelis semestrus studijavo rusų istoriją, grįęžo 1960 ir buvo išventintas anglikonų kunigu.

Pagyvenęs Rusijoj, komunizmo praktiką pažino iš gyvenimo, ne vien iš knygų. Pažino ir pasižadėjo pasauliui skelbti tiesą, pasakyti, kaip labai nesiderina sovietų įstatymai, net visų įstatymų įstatymas — konstitucija — su praktika; pasakyti, kad tai tik pasaulio mulkinimas. Praktiškai viskas veikiama pagal slaptas, niekur viešai neskelbiamas, saugojamas instrukcijas. Labiausiai jį jaudino paneigimas ir bandymas užgniaužti vieną iš pačių pagrindinių žmogaus prigimtinių teisių — išpažinti tikėjimą tokį, kokį tas žmogus nori, arba neprisiimti ir jokio. Sąžinė jį vertė apie tai kalbėti garsiai. Jis su paskaitomis ir pranešimais pradėjo važinėti ne vien savam krašte, bet po užsienį. Porą kartų dar jam buvo pavykę nuvažiuoti į tą pačią Rusiją ir įsitikinti, kad niekas nepasikeitė į geresnę pusę. Vėliau sovietai jo jau neįsileido. Idėjoms skleisti ir rinkti medžiagą apie tikėjimo persekiojimą Sovietų Sąjungoj 1969 jis įsteigė Keston kolegiją. Darbą pradėjo su keliais studentais, tokiais pat idealistais. Visai be pinigo.Didžiausią auką, kada kokią gavo, buvo Fordo fundacija New Yorke — 20,000 dol.

Kelis sykius lankėsi ir Amerikoj, buvo porą kartų Chicagoje, kalbėjo lietuviams. Tenka tik labai apgailestauti, kad tie, kurie jį kvietė į Chicagą, nepasistengė pakankamai išreklamuoti, supažindinti su šiuo žmogum, svetimšaliu, bet nuoširdžiai ginančiu mūsų teises. Jo, atvykusio iš Londono, kalbos paklausyti abu kartus susirinko mažiau negu susirenka į paprastą vakaronę išgirsti kieno papasakojimo apie gegužinę. Iš jam pateiktų klausimų ir atsakymų aiškėjo, kad jis su Lietuvos padėtimi yra taip gerai susipažinęs, kaip retas iš mūsų. Jis minėjo vardais visus ten, ok. Lietuvoj esančius veikėjus, datas, vietoves, lyg būtų dešimt metų išgyvenęs.

*

Grįžęs iš Maskvos studijų, parašė knygą "Liaudies opiumas arba krikščionybė Sovietų Sąjungoje". Vėlesnės jo studijos buvo: "Religinis pasipriešinimas Rusijoj — protestantų opozicija sovietinei antireliginei politikai"; "Patriarchai ir pranašai, arba rusų ortodoksų persekiojimas"; "Tikėjimas teismo salėje", ir dar kiti mažesni veikalai. Bet mus labiausiai domina, ir todėl čia minime dėl jo paskutinio veikalo, išėjusio praėjusių metų pabaigoje "Land of Crosses. The Struggle for religious freedom in Lithuania, 1939-1978".

Knygai apie Lietuvą įžangą parašė Vienos kardinolas Franz Koenig. Kardinolas rašo, kad krikščioniškam pasaulyl lietuviai reikalingi ypatingo dėmesio ir iškėlimo dėl jų kovos už savo tikėjimą. Lietuvai daug simpatijų rodo ir rusų tauta. Juk ir ji savo sielos gilumoje yra giliai krikščioniška.Persekiojimai, kokie dabar vyksta Lietuvoje, pasieks kaip tik priešingų rezultatų. Kardinolas Koenig pakartojo vieno ruso pasakymą, kad jei kas nori pažinti tikrąjį krikščionizmą, turi pabūti Lietuvoje.

Kodėl tas anglikonų kunigas ėmėsi knygos apie Lietuvą? Savo žody sako, kad jį įkvėpė lietuvių pasišventimas saugoti savo tradicijas, tikėjimą ir kitas vertybes. Pasišventimas ir kova tęsiasi jau ištisus dešimtmečius. Jis ir panoro papasakoti pasauliui apie lietuvių prisirišimą prie tikėjimo ir su juo surištomis tradicijomis. Mini ir kas jam padėjo su lietuviškų tekstų vertimais, — tai Marytė Sapiets, nuolatinė Kestono kolegijos asistentė, ir Romoje gyvenantis kun. Juozas Vaišnora, MIC.

*

Knyga suskirstyta į dvylika skyrių. Pradedama nuo pirmosios sovietų kojos Lietuvos žemėje, tęsiant pradėtu sistematišku varžymu religinių institucijų, bažnyčių uždarinėjimu, vienuolynų naikinimu, kalėjimais, masiniais trėmimais. Minima ir nacių okupacija. Skelbiami ištisi svarbesni dokumentai, pvz. lietuvių laiškas popiežiui, sovietų spaudos ištraukos, Sibiro maldaknygė, vyskupų kalinimas ir jų šaudymas. Daugiausia dokumentų duodama iš vėlesnių laikų, cituoja atrinkta, kondensuota "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos" medžiaga. Gal mums ir nedaug kas iš tos medžiagos nežinoma, bet čia taikoma plačiam pasauliui. Pridėti aštuoni puslapiai kreidiniam popieriui iliustracijų, pradedant Sibiro maldaknygės originalu.

Baigdamas savo žodį, autorius rašo, kad lietuvių katalikų nepalaužiamas pasiryžimas ginti asmensę laisvę ir tikėjimo principus turi būti ne tik pavyzdžiu, bet ir standartu Vakarams, kurie laisvę myli, bet tokio pasiryžimo neturi. Dar daugiau: tai yra pamoka, kaip tikėjimas ne tik išlieka gyvas savo tradicinėm formom, bet jis vis daugiau ir daugiau patraukia didesnius būrius jaunų žmonių tiek, kad kai kryžiai desekruojami, tai tie jauni žmonės kalneliuose juos tuoj pat vėl atstato.

O kad mes turėtumėm iš politikų, stovinčių aukštuose postuose, ir kuriems lenkstomės, tokių draugų, kaip tas anglikonų kunigas Michael Bourdeaux.

čg.

PER MAŽAI AR PER DAUG?

Kad neįkritus į vilkduobę žeme nebepasidalinant

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Paskutiniais metais pasaulio arenoje atsirado dar viena problema, gausiai nagrinėjama spaudoje, o įvairiuose kraštuose bandoma tvarkyti įstatymais, potvarkiais ar bent pasiūlymais. Tą problemą galima lengvai nusakyti keliais žodžiais: žmonių pasaulyje darosi per daug. Nuolat girdime balsus, kad didžioji dalis vaikų neturi pakankamai maisto, matome nesibaigiančias eiles sunykusių ir nuskurusių pabėgėlių, virtines nukentėjusių nuo karo, persekiojimų ir blogų valdovų siautėjimo, žiūrinčius į mus iš televizijos ekrano priekaištingai liūdnomis akimis.

Kai kalbama apie didžiulį gyventojų prieauglį, dažniausia yra pabrėžiami neigiami šio atvejo rezultatai, ypač neturtinguose kraštuose, vadinamuose „trečiuoju pasauliu". Nors šia tema nemažai prirašoma pasaulio spaudoje, su prieauglio kontroliavimo priemonėmis stengiamasi per daug nesigarsinti, vengiant būti apšauktam rasistu. Išimtimi gal yra Kinija, įrašiusi gyventojų mažinimo įsipareigojimą į konstituciją. Vyrauja nuomonė, kad greitas gyventojų skaičiaus augimas pristabdo valstybės gerovės plėtrą, uždeda per didelę našta mokyklų, kelių, administracijos reikalams. Tačiau kalbant apie augantį gyventojų skaičių ir politiniai taikant vieną ar kitą teoriją, visad turime galvoti ir apie valstybės valdymosi formą, kadangi skaičiai gali turėti nevienodą reikšmę demokratiniame ir nedemokratiniame krašte.

Girdisi balsų, turinčių ir kitą nuomonę, ir reikia pasakyti, kad ir jų statistika gana įspūdinga. Pavyzdžiais duodama Taiwanas, Brazilija, Pietų Korėja, — su didžiausiu pokariniu prieaugliu ir gerėjančiomis gyvenimo sąlygomis; gi priešingame gale statoma Anglija, prieauglyje stovinti bene toje pačioje vietoje, bet susmukusi ekonomiškai ir pasaulio svarbos santykyje.

Dalykas nėra jau taip paprastas, nes skaičiai patys vieni, neatsižvelgiant į kitus faktorius, nieko nereiškia. Daugiau burnų išmaitinimui reiškia ir daugiau rankų darbui, daugiau kūnų gerovės pramonei, daugiau prekių pardavimui, daugiau galvų mokslui, išradimams, idėjoms. Darosi aišku, kad kalbant konkrečiai apie didėjantį prieauglį, reikia imti domėn daug daugiau faktorių, ne tik statistiką.

Pirmoji sąlyga yra maisto ištekliai — auga ar neauga produkcija krašte, santykyje su prieaugliu? Pažvelkime į Japoniją ir sulyginkime ją su Kinija. Atsimušime vėl į valdžios formą, laisvą ir diktatorišką, ir išryškės darbininko motyvacijos klausimas — valdžia ar jis pats darys sprendimus jo gyvenime — nes nuo to priklausys darbininko darbštumas. Matome tą ir Lietuvoje, įvedus privačius daržus.

Kita sąlyga yra karo grėsmė. Daugiau vaikų reiškia ir daugiau kareivių. Kokioje pozicijoje pasilieka gimimus kontroliuojanti valstybė šalia smarkiai augančio kaimyno, kuris nori erdvės savo augančiai tautai?

Skaičiai svarbu ir tais atvejais, kai susiduria religinės aistros, kaip žydų ir musulmonų atveju. Iaraelyje vaikų skaičius žydų šeimose yra žymiai mažesnis negu arabų ir metų bėgyje tai gali reikšti naujas problemas. Ironiškas yra ir Rusijos atvejis, kuris ypač išryškėjo Afganistano karo pradžioje — buvo pasiųsti musulmonų kareiviai, kurie greit pasirodė nepatikimi konflikte su kita musulmoniška tauta, bei iš viso menki kariai. Kariuomenę teko skubiai keisti. Kadangi gimimų skaičius rusų šeimose smarkiai sumažėjęs, o musulmonų tarpe net pakilęs, galima įsivaizduoti kariuomenės sudėtį dar po dešimties metų — o tai gali būti smarkiai nepatogus reikalas norint okupuoti ir išlaikyti valdžioje alyvą gaminančius kraštus.

Mažėjantis vaikų skaičius liečia jau net ir ekonomiškai neblogai stovinčius Vakarus, uždėdamas milžinišką finansinę naštą pensijų fondui ant vis mažėjančios jaunos darbo jėgos. Prisideda čia ir įvairūs judėjimai už abortų legalizavimą, pastovių šeimų madingas nepopuliarumas. Geresnė mediciniška priežiūra prailgino žmogaus amžių, padarė senukus aktyviais ir reikalingias vis daugiau išlaidų humaniškam jų išlaikymui. Besikeičiąs tautinių mažumų santykis irgi veikia politines sritis; patyrė tai Vokietija su savo „svečiais darbininkais", Anglija su savo liberalia imigracine politika, net ir Los Angeles tampa vis meksikoniškesnė ir juodesnė, o jų išrinkti valdžios atstovai kreipia nutarimus savo tautiečių pusėn.

Aiškėja, kad kalbant apie per didelį žmonių skaičių, mes dažnai galvojame apie tą problemą tik pasauline prasme, kai tuo tarpu ji turi labai daug spalvų ir atspalvių. Rūpindamiesi tuo klausimu kaip pasaulio piliečiai, žymiai daugiau turime susimąstyti apie savo lietuviškos genties ateitį. Ir ne tik kiekiu, bet daugiau kokybe, perduodami toliau mums brangią mūsų žmogaus charakteristiką, kurią bandėme ugdyti savo šeimose ir mokyklose per tą trumpą nepriklausomybės laikotarpį. Išblaškyti tarp svetimų žemynų, kultūrų ir filosofijų, mums reikia beveik antgamtiškų jėgų nenuplaukti pasroviui ir neatiduoti tą brangų kraujo lašą svetimos žemės derliui.

* * *

Šaukštas pradėtas vartoti tik XVI am.

Peilis ir šakutė paplito iš Italijos. Kol jų nebuvo, tai net ir ponai baliuose imdavo rankom valgius ir kimšdavo.

BREŽNEVAS NEPATENKINTAS LATVIJA

Po to, kai birželio 23 d. Kremliuje viso imperijos partijos centro komitetai nutarė sušaukti partijos 26 kongresą 1981 m. vasario 23 dieną, bet atskirų respublikų anksčiau, Latvijoje prasidėjo subruzdimas. Jau liepos 3 dieną A. Voss sukvietė partijos aktyvistų sueigą, kur „mažuosius" draugus supažindino su Kremliaus posėdyje priimtais nutarimais, partijos ir Brežnevo veikla taikai sustiprinti, kuri tęsiama jau 35 metus...

A. Voss paminėjo ir partijos narių skaičių, kuris Sovietų Sąjoje balandžio 1 d. buvo 17.193.376. Jis taip pat nurodė, kad kiekviena 3350 narių grupė renka vieną delegatą ir perėjo prie partijos veiklos, kuri buvusi ne visai patenkinama, nes daugel ūkio šakose neišpildytas planas. A. Voss minėjo geležinkelius, taip pat auto transportą, kur dėl vagonų trūkumo, lėto pakrovimo ir iškrovimo, ilgo stovėjimo dykai trukdomas prekių transportas, o tai trukdo ir pramonės planų įvykdymą. Svarbiausias tautos ūkio sektorius esąs statybos sektorius ir čia pastebimas didelis atsilikimas.

Pats Brežnevas centro komiteto posėdyje Maskvoje nurodęs į tai ir skambinęs telefonu Vossui. Brežnevas nepatenkintas ir gyvenamų namų statybos tempu Latvijoje. Jis įsakęs telefonu paskubinti darbus visuose statybų sektoriuose. Šie įsakymai telefonu nurodo, kad jis nėra patenkintas Vossu ir visos okupuotos Latvijos partijos vadovybės darbais. Tas gali pakenkti Vosso karjerai.

Minėdamas trūkumus, A. Voss nepamiršo ir žemės ūkį, kur taip pat neįvykdyti planai. Nėra pakankamai mėsos, pieno, neparuošta pakankamai pašaro gyvuliams žiemai. Laukiant partijos 26 kongreso, Voss pavedė paspartinti darbus. Visi sueigos dalyviai pažadėjo atsižvelgti į centro komiteto nutarimus ir sėkmingai vykdyti šių metų tautos ūkio planus.

Pagal Brežnevo nurodymą, respublikų partijoms savo kongresus sušaukti pirm didžiojo kongreso Maskvoje, okupuotos Latvijos komunistų partijos Centro Komiteto posėdyje buvo nutarta partijos 23 kongresą sušaukti 1981 m. sausio 29 dieną. Buvo nustatyta, kad 250 partijos nariai renka vieną delegatą. Jis išrenkamas rajonų ir miestų partijos konferencijose.

Laike posėdžio A. Voss paminėjo ir Latvijos komunistų partijos narių skaičių, kuris birželio 1 dieną buvo 154.533. Be to, buvo dar ir 5561 kandidatas į partiją. Nuo 25 kongreso komunistų partijos narių skaičius padidėjęs 15.937. Kiek iš tų narių yra latvių, nenurodoma. Atrodo, kad mažoji dalis.

A.T.

Streikuojantieji darbininkai Dancige, Lenkijoje, prisimena ir pagerbia 1970 metų streiko metu žuvusius darbininkus

* * *

APIE A. VOLDEMARĄ

Prof. A. Voldemarą daugiau domino užsienio, negu vidaus reikalai, ir jis buvo vienas iš pačių veikliausių užsienio reikalų ministerių, savo ilgomis ir triukšmingomis kalbomis sukeldamas Tautų Sąjungos posėdžiuose dėmesio opiesiems Lietuvos užsienio reikalams. Jo pastangomis Vilniaus byla vėl buvo iškelta viešumon. Jis, kaip ministeris pirmininkas, nuolatinio savo pavaduotojo neturėjo ir, išvykdamas į užsienį, jį, kaip ministerį pirmininką, pavaduoti pavesdavo kuriam nors ministeriui. Grįžęs į Lietuvą, buvo veiklus ne tik savo tiesioginėse pareigose, bet kišdavosi ir į kitų ministerijų reikalus, savaip jas patvarkydamas.

A. Merkelis (iš „Antanas Smetona")

ANTRAS PASAULIS

ALOYZAS BARONAS

(Ištrauka iš to paties vardo humoristinio romano)

45

Nors viski buvo stipri, bet valia mūrininko buvo dar stipresnė ir jį nuvedė pas Tamą. Čia buvo tėvynė, gimtinė ir globėja. Ir Tamas, nors sustabarėjęs ir piktas, stenėdamas įrašydavo į romaną, kad taip realiai pratęstų žmogaus džiaugsmo antpuolį

Be kitų pas Tamą užeidavo ir Edis į čia atvykęs iš Belgijos, kur kasė anglis, vis prisimindamas, kad belgai anglių kasėjų negerbė ir tiesiog mulais laikė, kurie turį būti laimingi, kad gali tempti ratus amžinai Belgijos garbei. Prieš karą Edis buvo girdėjęs apie kažkokius krikščioniškus darbininkų sąjūdžius - žožistus, bet tos organizacijos tiek svetišaliui darbininkui padėjo, kiek Šniūrui blaivybė. Ir dabar Šniūras, pavargęs nuo riksmo ir užmiršęs, kad buvo teisiamas, kalbėjo:

— Aš esu mūrininkas, o tu angliakasys, mes juos rupūžes visus į košelieną galim sudėti.

Edis pritarė ir ramiai mokėjo už visai jau gėrimo ir teismo pribaigtą Šniūrą. Tuo metu atėjo brolis bažnytinis ir pradėjo kalbinti garbųjį Puidokienės mylėtoją eiti namo, Tamo atžvilgiu daryti tiesiog ne tik nekrikščionišką, bet tiesiog niekšišką darbą. Kadangi jau buvo pavargęs ir neturėjo pinigų, Šniūras išėjo namo, tuo būdu leisdamas į bažnytinio brolio registrus įrašyti krikščionišką nuopelną.

Nepaisant, kad buvo žiema, Šniūras pataisė brolių namo verandą, sukalė garažo atskilusias lentas, bažnytinis tikėjo gėrio veikimu, gi karčiaminis nieko nesvarstė; jo problema buvo, kad brolis nepaslėptų jo banko knygutės, kai pritrūksta pensijos pinigų. Karčiaminis buvo solistas gėrėjas, jis nemėgo kompanijų, bet su Šniūru mielai pabendraudavo. Karčiaminiui, kaip ir kitiems, patiko nepaprastas Šniūro noras už viską mokėti. Be abejo, tokie entuziastingi mokėtojai visus žavėjo, nors šie dažnai ir nereikšdavo dėkingumo. Pagaliau gėrimas yra tam, kad kas nors už jį mokėtų. Samdyti gėrėją tai jau beveik kenksmingas momentas visai visuomenės struktūrai, todėl gerią už kito pinigus jautėsi padedą visai šiai ekonominei konjuktūrai.

Kartą karčiaminis brolis sėdėjo pas Tamą ir vis gėrė, kaip pensininkas gaudamas už dolerį keturis stikliukus. O kai atėjo mūrininkas su angliakasiu, broliukas nudžiugo, jam pasidarė taip linksma, kad išvystė tokį gėrimo tempą, jog Douglas užmigo ant baro, aktorius Garmus mergino į barą atėjusią sodos nusipirkti senutę, čia kiek pabandžiusią ir kitokio gėrimo, bet visi kiti likę ginčijosi, kuris iš jų tėvynėje buvo didesnis ponas. Kadangi buvęs policininkas gaudavo nuolatinę algą, jį tarp visų buvusių padienių darbininkų buvo galima laikyti ministeriu, ir, žinoma, padieniui rėksniui Stepui buvo sunku visus įtikinti, kad jis už policininką yra didesnis.

— Manęs visi bijojo, kad nenubausčiau, — rimtai beveik su apskrities viršininko orumu aiškino policininkas.

— O Stepo visas valsčius bijojo, kad ko nepavogtų, — nelabai pozityviai kėlė jo garbę Žaklys.

Jam nelabai patiko tokie link aštresnio nuomonių skirtumo vedą pokalbiai, todėl jis ramino:

— Kaip pirmadienį teka saulė, visi buvo vyrai ir dabar tebėra geri vyrai, būkim geruoju.

Karčiaminio brolio išvystytas gėrimo tempas, visiems vienas kitą pralenkdinėjant šūkiais "dabar nuo manęs" pabaigė visą balių su triūbomis.

— Kaip pirmadienį teka saulė, — pakartojo Tamo sakinį Žaklys ir padėjo galvą ant baro, greičiau liudydamas jos saulėleidį negu saulėtekį, Stepas su policininku išėjo iš alinės visai nebevaržoviškai, draugiškai susikabinę ir bandydami užtraukti "Ant kalno mūrai". Bet tikrieji mūrai, mūrininkas su angliakasiu dar laikėsi, bet blogiausia, kad nors buvo pati aukščiausia entuziazmo viršūnė, pinigų nebebuvo nė prakeikto cento.

— Rašyk į romaną, — paliepė Šniūras Tamui.

— Ne, — prieštaravo Tamas. — Rašyk ir rašyk. Kaip saulė pirmadienį, dar vidurys savaitės, o jūs jau rašyk.

— Pasikark, — pasikėlė angliakasys ir mūrininkas nuo baro, ir nors pradžioj Tamas dar lyg buvo susvyravęs, bet nebestabdė.

— Tikras kiaulė, aš jam kada nors vistiek uždėsiu per marmuzę, kad jam saulė nebeužtekės pirmadienį, — keikėsi Šniūras.

— Palauk, gal kur nors sukombinuosim pinigų, — ramino angliakasys ir tos vilties pagautas uždainavo:

— Kad aš jojau per žalią girelę.

Dideliu muzikinių privalumų neturįs mūrininkas pritarė. Kadangi buvo jau gerokai po vienuoliktos, matyt, kas nors nebuvo labai sužavėtas ta daina, ypač kai šiais laikais ne joja, o važiuoja automobiliais, paskambino policijai. Nesuspėjo pokario pasaulio atstatinėtojai nė putino šakele uždrožti, kaip juos sustabdė policija.

— Sėskit, prašom, — pradarė mašinos užpakalines duris. Kadangi Šniūras dar kiek kilniu pasiūlymu abejojęs apsimąstinėjo, tai policininkas jam stuktelėjo į kuprą.

(Bus daugiau)

SPORTO VETERANO NETEKUS

Kazio Merkio sportinio gyvenimo tekmė

ANDRIUS MIRONAS

Dar tik š.m. liepos 25 d. šiame dienraštyje ("Sporto Apžvalgoje") buvo atžymėta žinomojo sunkiosios atletikos ir šachmatų veterano *Kazio Merkio (Lietuvoje* Markevičiaus) 75 metų amžiaus sukaktis, o štai rugpiūčio 21 d. jo širdis nebepakėlė gyvenimo naštos ir jis iškeliavo į Anapilį, kur keletas jo draugų jau seniau buvo išvykę.

Laisvosios Lietuvos sportinės veiklos pradžią minint neįmanoma apseiti keliais atvejais nepaminėjus Kazio Merkio - Markevičiaus pavardės. Iš Utenos apskrities, kur buvo gimęs 1905 m. sausio 8 d., Kazys persikėlė su motina į Kauną jau 1922 metais ir uoliai prisidėjo prie sportinio gyvenimo kūrimo, pradėjęs pats dalyvauti dviračių, lengvosios atletikos, šaudymo bei futbolo šakose, perėjo į imtynių šaką ir, jau sun-

A. a. Kazys Merkis

kiosios atletikos sritin įžengęs, ilgiau išsilaikė bokso srityje, kone kiekvienais metais išsikovodamas ringe savo svorio (dažniausia pus vidutinio) meisterio vardą. Nuo 1923 metų iki pat likvidavimo 1936 m. išbuvo L.D.S. (Lietuvos Dviratininkų Sąjungos) vadovybėje, nes buvo vienas iš šio klubo steigėjų.

Netrukus Kazys pradėjo skinti sportinius laurus. 1924 m. Lietuvos imtynių pirmenybėse plunksnos svorio kategorijoje laimi pergalę. 1925 m. laimėjo mažojo kalibro šautuvais šaudymo rungtynes ir tą patį sausio mėnesį atvykę į Kauną estų boksininkai pamokė lietuvius boksavimosi. Nuo tol Kazys pamėgo šį sportą. Po mėnesio įvykusias Lietuvos pirmenybes dar neįstengė laimėti, tik kovo mėnesį vėl laimėjo mažojo kalibro šautuvais šaudymą vyrų klasėje. Nuo 1924 m. gruodžio mėn. Kazys įėjo į Lietuvos Futbolo Lygą nariu šalia Stepono Dariaus. Biržely dalyvavo dviračių lenktynėse tik ką atidarytame LDS velodrome ir išėjo laimėtoju. Rudenį komandinėse dviračiu lenktynėse laimėjo LDS komanda (Vilpišauskas, Markevičius, Jaciūnas).

Kauno imtynių pirmenybėse 1926 m. vėl Kazys laimėjo I vietą lengvajame svoryje, o taip pat pirmą kartą laimi ir bokso ringe. Nedaug kategorijų buvo, todėl sumanyta trims laimėtojams persirungti. Pirmą ir vieninteli kartą Lietuvos bokso istorijoje pusvidutinio svorio Kazys laimėjo prieš sunkesnių kategorijų čempionus, vidut. sv. M. Bučinską ir pussunkaus sv. H. Šatinską. Lietuvos bokso pirmenybėse tais metais pradėjo skinti laimėjimus pusvidutiniame svoryje. Šiose pirmėse pirmą kartą buvo pasirodęs ir sunkiasvoris Juozas Vinča, kurio pirmuoju bokso instruktorium buvo Kazys Merkis.

Nuo 1927 m. Kazys įėjo nariu į Lietuvos Sporto Lygą. Lietuvos bokso pirmenybėse Kazys ir vėl laimėjo čempiono titulą. Tais metais prieš estų ir latvių rinktines lietuviai pralaimėjo, tačiau geriausiai pasirodė Kazys. 1928 m. Kazys su kitais dalyviais, Bučinsku ir Mironu, išskyrus Vinčą, pralaimėjo Karaliaučiuje vokiečiams, užtat laimėjo pirmenybes Kaune. Vasarą dalyvavo už Lietuvą Amsterdamo olimpiadoje, bet nesėkmingai. 1929 m. laimėjo prieš latvį varžovą. Vasarą surengė metinę LDS sporto šventę, bet pats dalyvavo kaip teisėjas. 1930 m. laimėjo savo svory Lietuvos meisterio vardą ir prieš latvį, o kartu su L. Misiūnu ir Rič. Mironu (trys M) laimėjo prieš Karaliaučiaus boksininkus. 1931 m. Rygoje laimėjo draugiškas rungtynes prieš latvį, o Lietuvos p-bėse vėl laimėjo meisterio titulą. Taip pat prieš Šiaulių miesto boksininkus laimėjo Kauno miestui taškų. Gruodyje laimi prieš estą. 1932 m. Kazys vėl įėjo į L. Sporto Lygą nariu ir kovo mėn. Laimėjo Lietuvos bokso pirmenybes savo svoryje.

Panaikinus L. Sporto Lygą ir įsteigus valstybinius Kūno Kultūros Rūmus, prasidėjo dr. Jurgelionio propaguojamoji Sporūta, todėl iš organizacinės sporto veiklos Kazys kukliai pasitraukė. Gal dėl to Lietuvos bokso pirmenybės įvyko jau nebe Kaune, o Klaipėdoje. Palengva LDS užleido sunkiosios atletikos pirmavimą kitiems sporto klubams ir galiausiai LDS buvo likviduota. Kazys buvo pavargęs, pasitraukė atsargon ir ėmė labiau domėtis šachmatais. Sunkiosios atletikos žydėjimo periodas pasibaigė su Kazio pasitraukimu. Labiau populiarėjo tenisas, stalo tenisas, futbolas ir ypač krepšinis. Tačiau Sporūtai nustojus egzistuoti, Kazys vėl palengva įsitraukė į sportinį gyvenimą, bet jau tik kaip sunkiosios atletikos rungtynių pravedėjas arba teisėjas.

Nuo 1936 m. Kazys vėl yra vadovas, šį kartą LFLS Kipro sunkiosios atletikos ir dviračių sporto instruktorius, 1938 m. dalyvavo Tautinėje olimpiadoje kaip vyriausias sunkiosios atletikos teisėjas. Po to atsidavė tik šachmatmas, retkarčiais išbandydamas savo jėgas turnyruose, tačiau dar nepasiekdamas didelių laimėjimų. Antra vertus, vis sunkiau būdavo prisiversti treniruotis ir sunkiai dirbti bokso srity, nes pečius slėgė kiek sunkesnė amžiaus našta, o boksininko amžius juk neilgas. Labiau pasireiškė šachmatuose tik stovyklose, Vokietijoje. Jau 1945 m. Watenstedto stovyklos komanda, vadovaujama Kazio, nugalėjo rumunus ir ukrainiečius. Pirmasis stambesnis laimėjimas Kaziui atėjo 1945 m. Britų zonos pabaltiečių turnyre, o 1948 m. laimėjo II vietą Wuertembergo turnyre. Kartu su Tautvaiša bei keliais kitais lietuviais laimėjo iš eilės 1947 ir 1948 m. pirmenybes komandomis Wuertenbergo srityje. 1947 m. Kazys perėmė Lietuvių Šachmatų Sąjungos vadovavimą, įeidamas ir kaip amerikiečių zonos įgaliotinis.

Emigravęs 1949 m. į Bostoną, kur išgyveno iki mirties, Kazys ėmė energingai organizuoti šachmatų mėgėjus, ypatingai kreipdamas dėmesį į jaunimą. Ilgainiui jie užsiaugino jaunesniųjų pajėgų. Tuo pat metu dalyvavo įvairiuose amerikiečių šachmatų turnyruose. 1949 ir 1950 m. Massachussetts valstybės Postal pirmenybėse, o 1952-54 m. laimėjo Grand National ir Eastern Division pirmenybes, užimdamas garbingą III vietą. 1955 m. laimėjo I vietą Lietuvių Sporto žaidynėse. 1957 m. buvo jau pirmaujantis amerikiečių šachmatininkų tarpe, įsigydamas U.S. Postal meisterio titulą. Tuo būdu įėjęs į JAV šachmatininkų rinktinę, dalyvavo pasaulio korespondencinėse pirmenybėse nuo 1959 iki 1962 metų, žaisdamas trečioje lentoje ir laimėdamas prieš Ispanijos, Kanados, Vakarų Vokietijos ir Jugoslavijos varžovus ir savo grupėje baigęs pirmuoju.

Kazio Merkio dėka lietuviškieji laikraščiai "Draugas" ir "Darbininkas" nuo 1950 m. įsivedė nuolatinius šachmatų skyrius, kuriuos visą laiką iki pat mirties tvarkė ir užpildė velionis. Turėdamas puikią patirtį administravimo ir organizavimo srityse, būdamas kantrus ir darbštus, Kazys Merkis įrašė save aukso raidėmis į lietuvių šachmatininkų veiklą. Velionis buvo vedęs sporto klubo kolegę, krepšininkę, dviratininkę ir lengvaatletę Stasę Maliauskaitę, kurią prieš keliolika metų palaidojo Bostone. Antrą kartą vedęs, taip pat nesusilaukė savo įpėdinių šeimoje, užtat pamilo jaunesniąją išeivijos kartą ir vadovavo ypač Bostono šachmatų klubo veikimui, išaugindamas naujas šios šakos jėgas. L. Enciklopedijos bendradarbis sporto srityje.

Deja, negailestingoji mirtis nusinešė mielą Kazį, šį kartą jau galutiniam poilsiui. Gili ir neužpildoma spraga liks šachmatininkų pasauly ir mūsų spaudoje. Ilsėkis ramybėje, brangus lietuvių sporto veterane, o likę gyvi draugai atsimins Tavo malonią asmenybę iki pat savo mirties.

Stockholmas. — Buvęs liuteronas kunigas švedas Rune Thuringer, Popiežiaus Jono XXIII pontifikato metu priėmęs katalikybę, rugsėjo mėnesį Stockholme bus įšventintas kunigu. Rune Thuringer, perėjęs į katalikybę, įstojo į jėzuitų vienuoliją ir drauge daugelį metų buvo amerikiečių katalikų žinių agentūros "National Catholic News Service" korespondentu Skandinavijos kraštuose.

Milijonai beverčiai - laimė nenuperkama

Seniai yra įrodyta, kad žmogaus medžiaginė laimė nieko nereiškia, jei jos nelydi sielos turtingumas.

Šiuo metu pasauly priskaitoma daugiau dviejų milijonų visokių milijonierių. Bet ar visus is torija juos minės ir teigiamai įvertins? Minės tik tuos, kurie savo milijonų dalį paskirs socialiniams, kultūriniams, labdarybės ir kitiems reikalams. Pavyzdžiui, JAV milijonieriai yra skyrę ir skiria milžiniškas sumas bažnyčioms, mokykloms, universitetams, stipendijoms, ligoninėms, bibliotekoms, muziejams statyti ir kt. Tokie milijonieriai lyg jaučia, kad be kultūros darbo jų milijonai tarsi beverčiai. Mat piniginė ir iš viso medžiaginių turtų reikšmė yra tik sutartinė, parodo pasaulio žmonijos išgyventi ir dabar gyvenami krizės metai, pinigų nuvertinimas kelia didelių ekonominių rūpesčių.

Netolima praeitis rodo, kad ir JAV kai kurie milijonieriai anos krizės metu net žudėsi, nes jiems iš viso turto buvo belikę tik... keli milijonai dolerių. Pasak žinovų, jeigu jie būtų išgyvenę krizės sukrėtimų periodą ramiai, jie po savaitės tikrai nebūtų žudęsi, juk anuomet daugumas Amerikos milijonierių pradėjo savo karjerą be cento, pardavinėdami gatvėse degtukus, laikraščius ir valydami batus...

Turbūt neveltui sakoma, kad laimės nenupirksi, kad ir velniui sielą parduodamas. O prof. M. B. tvirtina, jog laimės akimirka išgyvenama, kada žmogaus siela ir kūnas pasiekę pusiausvyrą, t. y., kada jo akimirka pajus kažkokią nuostabią ramybę, kada rodos, siela nieko netrokšta, kada nieko nebegeidžia, tik gero artimui ir žmonijai, kada gali neimti, bet duoti.

Taigi tas dvasinis turtingumas pajuntamas ir ypatingai tuose žmonėse, kurie dirba kokį kuriamąjį darbą. Tokie yra rašytojai, menininkai, statytojai, mokslininkai, išradėjai ir kt., t. y. žmonės su aiškiu kūrybiniu veidu, su nepaprastai išplėstomis sielos galiomis. Tokie žmonės visais amžiais visuomet stovėjo visa galva aukščiau minios ir švietė jai, kaip jūroje laivams švyturiai.

Dažnai girdime arba skaitome spaudoje apie kokį nors didvyrišką žmogaus pasielgimą, kuris mus verčia pagalvoti apie tai, kad ir kiti kada nors turės progos parodyti savo kilnią dvasią.

Žmonės, gyvendami kilniausias savo gyvenimo akimirkas, jaučiasi esą laimingi, kartais daug laimingesni negu tie, kurie įsigyja turtus, kuriuos rytoj gali sunaikinti ugnis, išvogti plėšikai arba ekonominė krizė nustelbti. Taigi ne turte, ne pinigų milijonuose yra laimė, o kur kitur.

J. Mškns

— Davimo būdas daugiau vertas, negu pati dovana.

Pierre Corneille

Nepriklausomos Lietuvos ir tremty vispusiškam sporto veteranui

A. † A. KAZIUI MERKIUI,

š. m. rugp. 21 d. staiga mirus, jo žmoną ONĄ MERKIENĘ ir posūnį GEDIMINĄ nuoširdžiai užjaučiam ir kartu liūdim.

DR. ONA ir JUOZAS VILPIŠAUSKAI

Mielai draugijos narei

A. † A. BRONEI MARCINKIENEI

mirus, giliame skausme likusius vyrą KAZIMIERĄ, dukterį RITĄ, sūnų RIMĄ bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJA

A. † A.
KAZIUI MERKIUI

netikėtai atsiskyrus su šiuo pasauliu, nuoširdžią užuojautą reiškiu žmonai ONAI, posūniui GEDIMINUI ir visiems artimiesiems, su kuriais kartu liūdžiu.

IGNAS ŽALYS

A. † A. SAULIUI ZAUNIUI mirus,

jo sūnui DOVUI, motinai VINCEI JONUŠKAITEI-ZAUNIENEI-LESKAITIENEI, seserims GIEDREI ir dr. AUGUSTAI ŠAULIENEI su šeima, bei kitiems giminėms, reiškiame giliausią užuojautą.

ALBINA PRUNSKIENĖ ir ŠEIMA

Mylimam

A. † A. VLADUI GIMŽAUSKUI

Lietuvoje mirus, jo brolį bičiulį Kazimierą su žmona Floridoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ CENTRO VALDYBA

A. † A. MARY REKLAITIS

Gyveno 5422 S. California Ave., Chicago, Ill.

Mirė rugsėjo 5 d., 1980 m., sulaukusi 65 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 29 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime vyras Jonas, sūnus Jonas, sesers duktė Lucy Hansel su vyru Werner ir šeima, švogeris Gustas Reklaitis su žmona Natalija ir šeima, Lietuvoje sesuo ir brolis su šeimomis, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas pirmad., 10 val. ryto Petro Bieliūno kopl., 4348 S. California Ave.

Laidotuvės įvyks antrad., rugs. 9 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parap. bažnyčią, kurioje įvyks ged. pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **Vyras ir sūnus.**

Laidot. direkt. Petras Bieliūnas. — Tel. LA 3-3572.

ŠV. TĖVO JONO PAULIAUS LIETUVIŠKI ŽODŽIAI

Popiežiaus Jono Pauliaus II 5 spalvų paveikslas su lietuviškais žodžiais, tartais Chicagoj per šv. Mišias, gaunami „Draugo" administracijoj. 10 paveikslėlių už $1.00, įskaitant paštą ir mokesčius:

10 — 100 paveikslėlių po 8 c. (paštas ir mokesčiai ekstra). Rašykite:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

A. † A. VANDA VIRKAU

SIRJATAVIČIŪTĖ

Gyveno Chicago, Illinois, Marquette Parko apylinkėje.

Staigiai mirė rugsėjo 5 d., 1980 m., sulaukusi 75 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Pasušvio dvare, Šaulių apskrityje.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Vytautas, marti Irena, duktė Henrieta Vepštienė, žentas Vytautas, anūkai Linas ir Indrė, kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Priklausė Lietuvos Dukterų draugijai.

Kūnas pašarvotas Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71st Street. Lankymo valandos pirmadienį nuo 3 iki 9 val. vakaro.

Laidotuvės įvyks antradienį, rugsėjo 9 d. Po gedulingų apeigų koplyčioje 10 val. ryto bus išlydėta į Šv. Kazimiero kapines.

Vietoj gėlių prašoma aukoti Lietuvos Dukterų draugijai

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **Sūnus, duktė, marti, žentas ir anūkai.**

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus — Tel. 476-2345.

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
1410 So. 50th Av., Cicero
Tel. 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 South vest Highway, Palos Hills, ILL. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

SPORTO VETERANO NETEKUS

Kazio Merkio sportinio gyvenimo tekmė

ANDRIUS MIRONAS

Dar tik š.m. liepos 25 d. šiame dienraštyje ("Sporto Apžvalgoje") buvo atžymėta žinomojo sunkiosios atletikos ir šachmatų veterano *Kazio Merkio (Lietuvoje* Markevičiaus) 75 metų amžiaus sukaktis, o štai rugpiūčio 21 d. jo širdis nebepakėlė gyvenimo naštos ir jis iškeliavo į Anapilį, kur keletas jo draugų jau seniau buvo išvykę.

Laisvosios Lietuvos sportinės veiklos pradžią minint neįmanoma apseiti keliais atvejais nepaminėjus Kazio Merkio - Markevičiaus pavardės. Iš Utenos apskrities, kur buvo gimęs 1905 m. sausio 8 d., Kazys persikėlė su motina į Kauną jau 1922 metais ir uoliai prisidėjo prie sportinio gyvenimo kūrimo, pradėjęs pats dalyvauti dviračių, lengvosios atletikos, šaudymo bei futbolo šakose, perėjo į imtynių šaką ir, jau sun-

A. a. Kazys Merkis

kiosios atletikos sritin įžengęs, ilgiau išsilaikė bokso srityje, kone kiekvienais metais išsikovodamas ringe savo svorio (dažniausia pus vidutinio) meisterio vardą. Nuo 1923 metų iki pat likvidavimo 1936 m. išbuvo L.D.S. (Lietuvos Dviratininkų Sąjungos) vadovybėje, nes buvo vienas iš šio klubo steigėjų.

Netrukus Kazys pradėjo skinti sportinius laurus. 1924 m. Lietuvos imtynių pirmenybėse plunksnos svorio kategorijoje laimi pergalę. 1925 m. laimėjo mažojo kalibro šautuvais šaudymo rungtynes ir tą patį sausio mėnesį atvykę į Kauną estų boksininkai pamokė lietuvius boksavimosi. Nuo tol Kazys pamėgo šį sportą. Po mėnesio įvykusias Lietuvos pirmenybes dar neįstengė laimėti, tik kovo mėnesį vėl laimėjo mažojo kalibro šautuvais šaudymą vyrų klasėje. Nuo 1924 m. gruodžio mėn. Kazys įėjo į Lietuvos Futbolo Lygą nariu šalia Stepono Dariaus. Biržely dalyvavo dviračių lenktynėse tik ką atidarytame LDS velodrome ir išėjo laimėtoju. Rudenį komandinėse dviračiu lenktynėse laimėjo LDS komanda (Vilpišauskas, Markevičius, Jaciūnas).

Kauno imtynių pirmenybėse 1926 m. vėl Kazys laimėjo I vietą lengvajame svoryje, o taip pat pirmą kartą laimi ir bokso ringe. Nedaug kategorijų buvo, todėl sumanyta trims laimėtojams persirungti. Pirmą ir vieninteli kartą Lietuvos bokso istorijoje pusvidutinio svorio Kazys laimėjo prieš sunkesnių kategorijų čempionus, vidut. sv. M. Bučinską ir pussunkaus sv. H. Šatinską. Lietuvos bokso pirmenybėse tais metais pradėjo skinti laimėjimus pusvidutiniame svoryje. Šiose pirmėse pirmą kartą buvo pasirodęs ir sunkiasvoris Juozas Vinča, kurio pirmuoju bokso instruktorium buvo Kazys Merkis.

Nuo 1927 m. Kazys įėjo nariu į Lietuvos Sporto Lygą. Lietuvos bokso pirmenybėse Kazys ir vėl laimėjo čempiono titulą. Tais metais prieš estų ir latvių rinktines lietuviai pralaimėjo, tačiau geriausiai pasirodė Kazys. 1928 m. Kazys su kitais dalyviais, Bučinsku ir Mironu, išskyrus Vinčą, pralaimėjo Karaliaučiuje vokiečiams, užtat laimėjo pirmenybes Kaune. Vasarą dalyvavo už Lietuvą Amsterdamo olimpiadoje, bet nesėkmingai. 1929 m. laimėjo prieš latvį varžovą. Vasarą surengė metinę LDS sporto šventę, bet pats dalyvavo kaip teisėjas. 1930 m. laimėjo savo svory Lietuvos meisterio vardą ir prieš latvį, o kartu su L. Misiūnu ir Rič. Mironu (trys M) laimėjo prieš Karaliaučiaus boksininkus. 1931 m. Rygoje laimėjo draugiškas rungtynes prieš latvį, o Lietuvos p-bėse vėl laimėjo meisterio titulą. Taip pat prieš Šiaulių miesto boksininkus laimėjo Kauno miestui taškų. Gruodyje laimi prieš estą. 1932 m. Kazys vėl įėjo į L. Sporto Lygą nariu ir kovo mėn. Laimėjo Lietuvos bokso pirmenybes savo svoryje.

Panaikinus L. Sporto Lygą ir įsteigus valstybinius Kūno Kultūros Rūmus, prasidėjo dr. Jurgelionio propaguojamoji Sporūta, todėl iš organizacinės sporto veiklos Kazys kukliai pasitraukė. Gal dėl to Lietuvos bokso pirmenybės įvyko jau nebe Kaune, o Klaipėdoje. Palengva LDS užleido sunkiosios atletikos pirmavimą kitiems sporto klubams ir galiausiai LDS buvo likviduota. Kazys buvo pavargęs, pasitraukė atsargon ir ėmė labiau domėtis šachmatais. Sunkiosios atletikos žydėjimo periodas pasibaigė su Kazio pasitraukimu. Labiau populiarėjo tenisas, stalo tenisas, futbolas ir ypač krepšinis. Tačiau Sporūtai nustojus egzistuoti, Kazys vėl palengva įsitraukė į sportinį gyvenimą, bet jau tik kaip sunkiosios atletikos rungtynių pravedėjas arba teisėjas.

Nuo 1936 m. Kazys vėl yra vadovas, šį kartą LFLS Kipro sunkiosios atletikos ir dviračių sporto instruktorius, 1938 m. dalyvavo Tautinėje olimpiadoje kaip vyriausias sunkiosios atletikos teisėjas. Po to atsidavė tik šachmatmas, retkarčiais išbandydamas savo jėgas turnyruose, tačiau dar nepasiekdamas didelių laimėjimų. Antra vertus, vis sunkiau būdavo prisiversti treniruotis ir sunkiai dirbti bokso srity, nes pečius slėgė kiek sunkesnė amžiaus našta, o boksininko amžius juk neilgas. Labiau pasireiškė šachmatuose tik stovyklose, Vokietijoje. Jau 1945 m. Watenstedto stovyklos komanda, vadovaujama Kazio, nugalėjo rumunus ir ukrainiečius. Pirmasis stambesnis laimėjimas Kaziui atėjo 1945 m. Britų zonos pabaltiečių turnyre, o 1948 m. laimėjo II vietą Wuertembergo turnyre. Kartu su Tautvaiša bei keliais kitais lietuviais laimėjo iš eilės 1947 ir 1948 m. pirmenybes komandomis Wuertenbergo srityje. 1947 m. Kazys perėmė Lietuvių Šachmatų Sąjungos vadovavimą, įeidamas ir kaip amerikiečių zonos įgaliotinis.

Emigravęs 1949 m. į Bostoną, kur išgyveno iki mirties, Kazys ėmė energingai organizuoti šachmatų mėgėjus, ypatingai kreipdamas dėmesį į jaunimą. Ilgainiui jie užsiaugino jaunesniųjų pajėgų. Tuo pat metu dalyvavo įvairiuose amerikiečių šachmatų turnyruose. 1949 ir 1950 m. Massachussetts valstybės Postal pirmenybėse, o 1952-54 m. laimėjo Grand National ir Eastern Division pirmenybes, užimdamas garbingą III vietą. 1955 m. laimėjo I vietą Lietuvių Sporto žaidynėse. 1957 m. buvo jau pirmaujantis amerikiečių šachmatininkų tarpe, įsigydamas U.S. Postal meisterio titulą. Tuo būdu įėjęs į JAV šachmatininkų rinktinę, dalyvavo pasaulio korespondencinėse pirmenybėse nuo 1959 iki 1962 metų, žaisdamas trečioje lentoje ir laimėdamas prieš Ispanijos, Kanados, Vakarų Vokietijos ir Jugoslavijos varžovus ir savo grupėje baigęs pirmuoju.

Kazio Merkio dėka lietuviškieji laikraščiai "Draugas" ir "Darbininkas" nuo 1950 m. įsivedė nuolatinius šachmatų skyrius, kuriuos visą laiką iki pat mirties tvarkė ir užpildė velionis. Turėdamas puikią patirtį administravimo ir organizavimo srityse, būdamas kantrus ir darbštus, Kazys Merkis įrašė save aukso raidėmis į lietuvių šachmatininkų veiklą. Velionis buvo vedęs sporto klubo kolegę, krepšininkę, dviratininkę ir lengvaatletę Stasę Maliauskaitę, kurią prieš keliolika metų palaidojo Bostone. Antrą kartą vedęs, taip pat nesusilaukė savo įpėdinių šeimoje, užtat pamilo jaunesniąją išeivijos kartą ir vadovavo ypač Bostono šachmatų klubo veikimui, išaugindamas naujas šios šakos jėgas. L. Enciklopedijos bendradarbis sporto srityje.

Deja, negailestingoji mirtis nusinešė mielą Kazį, šį kartą jau galutiniam poilsiui. Gili ir neužpildoma spraga liks šachmatininkų pasauly ir mūsų spaudoje. Ilsėkis ramybėje, brangus lietuvių sporto veterane, o likę gyvi draugai atsimins Tavo malonią asmenybę iki pat savo mirties.

Stockholmas. — Buvęs liuteronas kunigas švedas Rune Thuringer, Popiežiaus Jono XXIII pontifikato metu priėmęs katalikybę, rugsėjo mėnesį Stockholme bus įšventintas kunigu. Rune Thuringer, perėjęs į katalikybę, įstojo į jėzuitų vienuoliją ir drauge daugelį metų buvo amerikiečių katalikų žinių agentūros "National Catholic News Service" korespondentu Skandinavijos kraštuose.

Milijonai beverčiai - laimė nenuperkama

Seniai yra įrodyta, kad žmogaus medžiaginė laimė nieko nereiškia, jei jos nelydi sielos turtingumas.

Šiuo metu pasauly priskaitoma daugiau dviejų milijonų visokių milijonierių. Bet ar visus is torija juos minės ir teigiamai įvertins? Minės tik tuos, kurie savo milijonų dalį paskirs socialiniams, kultūriniams, labdarybės ir kitiems reikalams. Pavyzdžiui, JAV milijonieriai yra skyrę ir skiria milžiniškas sumas bažnyčioms, mokykloms, universitetams, stipendijoms, ligoninėms, bibliotekoms, muziejams statyti ir kt. Tokie milijonieriai lyg jaučia, kad be kultūros darbo jų milijonai tarsi beverčiai. Mat piniginė ir iš viso medžiaginių turtų reikšmė yra tik sutartinė, parodo pasaulio žmonijos išgyventi ir dabar gyvenami krizės metai, pinigų nuvertinimas kelia didelių ekonominių rūpesčių.

Netolima praeitis rodo, kad ir JAV kai kurie milijonieriai anos krizės metu net žudėsi, nes jiems iš viso turto buvo belikę tik... keli milijonai dolerių. Pasak žinovų, jeigu jie būtų išgyvenę krizės sukrėtimų periodą ramiai, jie po savaitės tikrai nebūtų žudęsi, juk anuomet daugumas Amerikos milijonierių pradėjo savo karjerą be cento, pardavinėdami gatvėse degtukus, laikraščius ir valydami batus...

Turbūt neveltui sakoma, kad laimės nenupirksi, kad ir velniui sielą parduodamas. O prof. M. B. tvirtina, jog laimės akimirka išgyvenama, kada žmogaus siela ir kūnas pasiekę pusiausvyrą, t. y., kada jo akimirka pajus kažkokią nuostabią ramybę, kada rodos, siela nieko netrokšta, kada nieko nebegeidžia, tik gero artimui ir žmonijai, kada gali neimti, bet duoti.

Taigi tas dvasinis turtingumas pajuntamas ir ypatingai tuose žmonėse, kurie dirba kokį kuriamąjį darbą. Tokie yra rašytojai, menininkai, statytojai, mokslininkai, išradėjai ir kt., t. y. žmonės su aiškiu kūrybiniu veidu, su nepaprastai išplėstomis sielos galiomis. Tokie žmonės visais amžiais visuomet stovėjo visa galva aukščiau minios ir švietė jai, kaip jūroje laivams švyturiai.

Dažnai girdime arba skaitome spaudoje apie kokį nors didvyrišką žmogaus pasielgimą, kuris mus verčia pagalvoti apie tai, kad ir kiti kada nors turės progos parodyti savo kilnią dvasią.

Žmonės, gyvendami kilniausias savo gyvenimo akimirkas, jaučiasi esą laimingi, kartais daug laimingesni negu tie, kurie įsigyja turtus, kuriuos rytoj gali sunaikinti ugnis, išvogti plėšikai arba ekonominė krizė nustelbti. Taigi ne turte, ne pinigų milijonuose yra laimė, o kur kitur.

J. Mškns

— Davimo būdas daugiau vertas, negu pati dovana.

Pierre Corneille

Nepriklausomos Lietuvos ir tremty vispusiškam sporto veteranui

A. † A. KAZIUI MERKIUI,

š. m. rugp. 21 d. staiga mirus, jo žmoną ONĄ MERKIENĘ ir posūnį GEDIMINĄ nuoširdžiai užjaučiam ir kartu liūdim.

DR. ONA ir JUOZAS VILPIŠAUSKAI

Mielai draugijos narei

A. † A. BRONEI MARCINKIENEI

mirus, giliame skausme likusius vyrą KAZIMIERĄ, dukterį RITĄ, sūnų RIMĄ bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

LIETUVOS DUKTERŲ DRAUGIJA

A. † A.
KAZIUI MERKIUI

netikėtai atsiskyrus su šiuo pasauliu, nuoširdžią užuojautą reiškiu žmonai ONAI, posūniui GEDIMINUI ir visiems artimiesiems, su kuriais kartu liūdžiu.

IGNAS ŽALYS

A. † A. SAULIUI ZAUNIUI mirus,

jo sūnui DOVUI, motinai VINCEI JONUŠKAITEI-ZAUNIENEI-LESKAITIENEI, seserims GIEDREI ir dr. AUGUSTAI ŠAULIENEI su šeima, bei kitiems giminėms, reiškiame giliausią užuojautą.

ALBINA PRUNSKIENĖ ir ŠEIMA

Mylimam

A. † A. VLADUI GIMŽAUSKUI

Lietuvoje mirus, jo brolį bičiulį Kazimierą su žmona Floridoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ CENTRO VALDYBA

A. † A. MARY REKLAITIS

Gyveno 5422 S. California Ave., Chicago, Ill.

Mirė rugsėjo 5 d., 1980 m., sulaukusi 65 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 29 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime vyras Jonas, sūnus Jonas, sesers duktė Lucy Hansel su vyru Werner ir šeima, švogeris Gustas Reklaitis su žmona Natalija ir šeima, Lietuvoje sesuo ir brolis su šeimomis, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas pirmad., 10 val. ryto Petro Bieliūno kopl., 4348 S. California Ave.

Laidotuvės įvyks antrad., rugs. 9 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parap. bažnyčią, kurioje įvyks ged. pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **Vyras ir sūnus.**

Laidot. direkt. Petras Bieliūnas. — Tel. LA 3-3572.

ŠV. TĖVO JONO PAULIAUS LIETUVIŠKI ŽODŽIAI

Popiežiaus Jono Pauliaus II 5 spalvų paveikslas su lietuviškais žodžiais, tartais Chicagoj per šv. Mišias, gaunami „Draugo" administracijoj. 10 paveikslėlių už $1.00, įskaitant paštą ir mokesčius:

10 — 100 paveikslėlių po 8 c. (paštas ir mokesčiai ekstra). Rašykite:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

A. † A. VANDA VIRKAU

SIRJATAVIČIŪTĖ

Gyveno Chicago, Illinois, Marquette Parko apylinkėje.

Staigiai mirė rugsėjo 5 d., 1980 m., sulaukusi 75 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Pasušvio dvare, Šaulių apskrityje.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Vytautas, marti Irena, duktė Henrieta Vepštienė, žentas Vytautas, anūkai Linas ir Indrė, kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Priklausė Lietuvos Dukterų draugijai.

Kūnas pašarvotas Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71st Street. Lankymo valandos pirmadienį nuo 3 iki 9 val. vakaro.

Laidotuvės įvyks antradienį, rugsėjo 9 d. Po gedulingų apeigų koplyčioje 10 val. ryto bus išlydėta į Šv. Kazimiero kapines.

Vietoj gėlių prašoma aukoti Lietuvos Dukterų draugijai

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: **Sūnus, duktė, marti, žentas ir anūkai.**

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus — Tel. 476-2345.

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
1410 So. 50th Av., Cicero
Tel. 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 South vest Highway, Palos Hills, ILL. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

APLINK MUS

× **Ronald Reagan**, respublikonų partijos prezidentinis kandidatas, šiandien, pirmadienį, 3 val. p. p. atskrenda specialiai susipažinti su Marquette Parko gyventojais, ypač lietuviais, kurių skaičius čia yra nemažas. Jis nori susipažinti su lietuviškomis ir kitų tautinių grupių institucijomis, pasikalbėti su žmonėmis, kad paskiau galėtų tiksliau rūpintis ir jų tautų reikalais. Būtų gera, kad lietuviai tuo metu susitelktų Marquette Parke ir parodytų savo tautinę tapatybę bei kultūrą.

× **Lietuvių Istorijos draugija**, anksčiau paskelbusi konkursą istoriniam veikalui parašyti, sudarė sprendimo komisiją iš rašyt. Česlovo Grincevičiaus, prof. dr. Tomo Remeikio ir prof. dr. Jono Račkausko. Premijos mecenatas yra kun. dr. Juozas Prunskis.

× **Šv. Kryžiaus ligoninė** priima savo tarnautojų šeimas ir kitus gyventojus susipažinti su mažo kalorijų skaičiaus maistu. Kursas bus rugsėjo 16 d., antradienį, 7—9 val. vak. Čia bus paaiškinama, kas yra cholesterolis, kaip jis veikia, iš ko susidaro, kaip pasigaminti maistingo, bet cholesterolio nekeliančio maisto. Norintieji dalyvauti turėtų bent informuotis iš anksto maitinimo skyriuje tel. 434-6700, ext. 254 arba 255.

× **Anatolijus Lakas**, Marquette Parko gyventojas, aplankęs "Draugą", įteikė 30 dol. auką savai spaudai stiprinti. Jis tik pereitą savaitę su žmona ir dukra grįžo iš atostoginės kelionės, kurios metu aplankė ir apžiūrinėjo Philadelphiją, Washingtoną, D. C., Virginiją ir West Virginiją, Tennesee ir kt. Pereitą savaitę jau pradėjo dirbti savo pareigose. Už auką savo bendradarbiui nuoširdžiai dėkojame.

× **Aukos po 10 dol. su bilietų šaknelėmis** kartu prisiuntė:
Marija Radzevičienė, Arlington Hights, Ill.,
Jadvyga Poškienė, Rochester, N. Y.,
Sofija Činikienė, Chicago, Ill.,
Jonas Adomaitis, Tinley Park, Illinois,
A. Valys, Detroit, Mich.,
Jonas P. Juodgudis, Chicago, Illinois,
C. Janušauskas, Chicago, Ill.,
J. Rugelis, Maywood, Ill.,
ir T. Žilys, Toronto, Canada.
Jis skundžiasi laiške, kad paštas "Draugo" dažnai visai neatveža. Gaila, kad pašto patarnavimas yra labai prastas. Darome visus pastangas, bet vistiek nieko negelbsti. Gaila, kad mūsų skaitytojai yra taip skriaudžiami, T. Žilys "Draugą" skaito jau 32 metus. Aukotojams "Draugo" vadovybė ir parengimų komitetas nuoširdžiai dėkoja už spaudos parėmimą.

× **"Rambynas"** tautinių šokių repeticijas pradeda rugsėjo 14 d. Daugiau informacijų suteiks S. Bacevičienė tel. 434-7085. (pr.).

× **Skautininkių dėmesiui!** Skautininkių ir vyr. sk. židiniečių suvažiavimas įvyks rugsėjo 27-28 dienomis Clevelande. Registracijos mokestį (10 dol.), pavardę, laipsnį ir adresą siunčia sesei S. Gedgaudienei, 2216 Coventry Rd., Cleveland, Ohio 44118, tel. (216) 321-4751 iki rugs. 15 d. Suvažiavimo pilnas mokestis 60 dol. (pr.).

× **Midland Taupymo bendrovei** reikalinga
TARNAUTOJA - TELLER
su patyrimu ar be. Skambint 254-4471. (sk.).

× **Pasiruošimas "Draugo"** metiniam banketui eina visa sparta. Banketas bus rugsėjo 14 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje su menine programa, kurią atliks solistai Dana Stankaitytė ir Algirdas Brazis, akompanuojant muz. Alvydui Vasaičiui. Svečius linksmins ir šokiams gros jaunųjų orkestras "Aidas". Bilietus platina parengimų komisija arba galima gauti "Draugo" administracijoje.

× **Ateitininkų Namų Fondo** narių ir nariais tą dieną tapti norinčių metinis susirinkimas įvyks rugsėjo 28 d. Ateitininkų namuose. Pirmą valandą pietūs, 2:30 — susirinkimas.

× **J. Inkratas** iš Hamilton, Kanados, "Draugui" atsiuntė 50 dol. auką (ne 5 dol., kaip šeštadienį buvo per klaidą paskelbta). Už klaidą atsiprašome, už tokią gausią auką nuoširdžiai dėkojame.

Jonas Jasaitis, Jaunimo centro dienos vyriausias organizatorius, informuoja valdybą.

Lietuviai gydytojai, Dainavoje susitikę per Liet. Fronto bičiulių poilsio savaitgalį. Iš kairės daktarai: K. Ambrozaitis, Z. Brinkis, V. Majauskienė, A. Šmulkštys, V. Majauskas, V. Tumasonienė, A. Šliažas, A. Razma, P. Kisielius, P. Žemaitis ir B. Krakaitis. Nuotr. J. Urbono

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

— Antano Masionio, JAV LB tarybos nario, rūpesčiu plačiai klausoma šiaurinės New Jersey radijo stotis WKER birželio 15 d. perdavė JAV LB Visuom. reikalų tarybos pastangomis paruoštą 25 min. programą anglų kalba apie Lietuvą. Pradžioje sutikusi programą sutraukti į 10 minučių laiką, stoties vadovybė programa susižavėjo ir nutarė ją parduoti ištisai. A. Masionio privati iniciatyva Lietuvos reikalu kontaktuoti amerikiečių laikraščius ir radijo stotis neša gerus rezultatus ir gali būti šviesiu pavyzdžiu kiekvienam lietuviui.

— **Įtakingas dienraštis "The Washington Post"** rugpiūčio 13 d. laidoje išspausdino Washingtono LB apylinkės pirmininko Lino Kojelio laišką. Laišku atkreiptas dėmesys į JAV prokuratūros taikomą skirtingą teisinį standartą lietuviams ir iraniečiams demonstrantams. Valstybės departamentas iraniečių demonstrantų atvejy tarpininkavo ir jie buvo paleisti, nežiūrint, kad jų demonstracijos virto riaušėmis ir keli policininkai buvo sužeisti. Lietuvių atveju Valst. departamentas atsisakė kooperuoti, nors demonstracija buvusi taiki, demonstrantai mandagūs, išsilavinę asmenys, turintieji atsakingas tarnybas. Be to, lietuviai demonstrantai rėmė prez. J. Carterio politiką Maskvos olimpiados ir Afghanistano invazijos reikalu.

— **Architektas Edmundas Arbas**, Santa Monika, Calif., kviečiamas LB Detroito apylinkės valdybos, Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre spalio 4 d. skaitys paskaitą "Architektūros reikšmė tautų kultūroje", pailiustruodamas ją braižiniais, paveikslais ir skaidrėmis. Tuo pačiu metu centro patalpose vyks paskaitininko architektūros projektų ir jo laisvalaikio dailės darbų paroda.

— **Algimantas Gureckas**, JAV LB ryšininkas Washingtone, stengiasi susipažinti su amerikiečių leidiniais, kuriuose yra liečiami lietuviškieji klausimai. Užtikęs netikslumus, A. Gureckas kreipiasi į redaktorius bei leidėjus ir prašo klaidingus faktus atitaisyti. Pastaruoju metu A. Gureckas peržiūrėjo „The New Encyclopedia Britannica" ir užtiko visą eilę netikslumų apie Lietuvą Lenkijos istoriją pristatančiame straipsnyje. Klaidos liečia Vilnių, gen. Zeligowskį ir Lietuvos—Vokietijos santykius II-jo pasaulinio karo išvakarėse. Enciklopedijos redakcija liepos 8 d. laišku A. Gurecką painformavo, kad ji patikrinusi jo teigimus, rado juos esant tikslingais ir sekančiose laidose atitinkamos pataisos bus padarytos.

AUSTRALIJOJE

— *Sydnėjaus .... universitete* įsteigtas etninių grupių religijų tyrinėjimo centras. Prof. Eric Sharp, centro įsteigėjas. praneša, kad Australijoj yra 140 etninių grupių, praktikuojančių per 40 skirtingų religijų, iš 2,500 etninių organizacijų jų trečdalis turi religinį pagrindą. Religija imigrantams taip svarbi, kaip jų kalba, darbas ar ekonomija.

— *Melbourne „The Advocate"* — katalikų savaitraštis liepos 31 plačiai paminėjo Pavergtųjų tautų Ekumenines pamaldas. Pirmame puslapyje įdėjo porą didelių nuotraukų, nešant erškėčių vainiką ir didelį kryžių ir kunigus teikiant palaiminimą. Sekančiame puslapyje pateikia tų pamaldų aprašymą, pažymint, kad per tūkstantį žmonių dalyvavo Pavergtųjų tautų pamaldose.

KANADOJE

— **Kunigo Petro Ažubalio Stipendijų fondas** (Rev. Peter Ažubalis Scholarship Foundation) įsteigtas jo mirties proga. Iniciatyvos ėmėsi Velionio bičiuliai, norėdami, kad šio didžiojo lietuvio užmojai būtų pratęsti į jaunąją kartą. Iki šiol jau sutelkta $12,000. Norima sudaryti pakankamai didelį kapitalą, kad stipendijos mokslus einančiam jaunimui susidarytų iš palūkanų. Numatoma pirmoje eilėje remti studijuojančius lituanistiką, istoriją, žurnalistiką, politinius mokslus, teologiją (jei ruošiasi darbui su lietuviais) ir t. t. Visuomenė kviečiama prisidėti prie šios iniciatyvos savo įnašais. Šiam tikslui atidarytos sąskaitos: Prisikėlimo bankelyje Nr. 4220, "Paramos" — Nr. 6530. Fondo steigėjai laukia skubios Velionio bičiulių ir pažįstamų paramos, nes pirmą stipendiją norima paskirti jau šį rudenį, 1980-81 mokslo metų pradžioje.

OKUP. LIETUVOJE

— **Nauji bibliotekų rūmai** pastatyti Vilniuje, Rokiškyje, Mažeikiuose, Radviliškyje, Telšiuose, Šiauliuose, Širvintose, Šilalėje, Molėtuose, Šalčininkuose. Lietuvos bibliotekose dabar dirba apie 8300 tarnautojų. St. Kašauskas kalba ir apie knygų naikinimą. Knygas degino senovės barbarai, šių laikų fašistai. Bet autorius net neužsimena, kiek vertingų lietuviškų knygų sunaikino komunistai jau pirmosios bolševikų okupacijos metu. Bet šitą gėdą kultūringasis pasaulis žino, tylėjimu jos nepaslėpsi. Žurnalistas kalba ir apie knygų badą, bet kartu prisipažįsta, kad bibliotekų lentynose daugybė knygų metų metais nepajudinamos. Aiškų, propagandinės makulatūros niekas ir veltui nenori imti.

— **Dešimtatūkstantasis diplomas.** Tik dešimtį metų dar tedirbęs Vilniaus inžinerinis Statybos institutas išdavė jau dešimtatūkstantąjį diplomą—Artūrui Norkui. Institutas, kaip "Tiesoje" rašoma, išugdąs aukštos kvalifikacijos gamybos vadovus, statybininkus, kelininkus, geodezininkus, ekonomistus, transporto ir kitų sričių specialistus.

— **Plakato konkursui** buvo atsiųsti 46 plakatai ir 65 atvirukai. Tai siauros propagandinės tematikos piešiniai, skirti Lenino jubiliejui ir Lietuvos pavergimo sukakčiai. Pirmą premiją laimėjo dail. V. Dumalakas, dvi antrąsias gavo R. Bandzaitė ir R. Dočkutė, trys trečiosios padalintos I. Bindleriui, V. Panaskovui, N. Kryževičiūtei-Jurgelionienei, gamtos apsaugos premija teko V. Kaušiniui.

— **Eksperimentinės sportinės** aviacijos gamykloje, Prienuose, pagamintas naujas sklandytuvas LAK-14 „Strazdas". Jį sukūrė jauni sklandytojai, padedant patyrusiems specialistams, vadovaujant Gintarui Sabaliauskui. Sklandytuvas skirtas sklandymo mokymui, jaunųjų aviatorių mokykloms.

CHICAGOS ŽINIOS

MERĖ VYKS JAPONIJON

Chicagos merė J. Byrne rudenį vyks į Tolimuosius Rytus: Kiniją, Japoniją ir kitus kraštus.

ŽYMUS KOMPOZITORIUS

Tarptautinio garso kompozitorius Richard Proulx pakviestas būti Šv. Vardo katedros Chicagoje muzikos direktorium ir vargonininku. Į Chicagą jis persikels iš Seattle, Wash. Jis pasiryžęs suorganizuoti gerą, profesionališką katedros chorą.

TEISININKŲ MIRTYS

Chicagoje rugsėjo 5 d. palaidotas Cook apskr. apylinkės teismo teisėjas R. Cherry, 74 m. Rugsėjo 4 d. mirė advokatas T. Deutsch, 77 m., kuris dienomis advokatavo, o naktimis dirbo kaip spaustvininkas "Tribune" dienrašty.

PATVARKĖ POLITIKIERIUS

Grupė pensininkų prikabino "pabaudų raštus" prie politikierių automobilių, kurie buvo neleistinai pastatyti prie Chicagos miesto rotušės. Paskui išreikalavo, kad tie automobiliai būtų nutempti.

ŠACHO ATSIMINIMAI

Dienraštis "Chicago Tribune" spausdino mirusio Irano šacho Pahlavi atsiminimus. Šachas skundžiasi, kad, kai Irane kilo lemiami sąmyšiai, jis nesusilaukė pagalbos iš Amerikos.

MOZARTO FILMAS

Chicagos Meno institute rugsėjo 14 d. 2:30 ir 6:30 val. vak. bus rodomas filmas "Don Giovanni", išryškins kompozitoriaus Mozarto kūrybą ir atitinkamas Italijos vietas.

SUGAVO BINGO VAGIS

Du 18 ir 19 m. jaunuoliai, R. Cooper ir T. Smith, prisitaikė, kai kun. W. Burrows su bingo pajamomis Šv. Anselmo parapijoje, 210 E 61 st. St., Chicago, sėdo į automobilį. Iš jo atėmė 2,400 dol. Plėšikai buvo ginkluoti ir paleido šūvį į orą gąsdindami. Policija abudu suėmė.

NARKOTIKŲ FABRIKAS

Chicagoje areštuoti keturi žmonės. Jie buvo suorganizavę fabrikėlį gaminti narkotikus "angelų dulkes".

MAIŠTINGI ŠOFERIAI

Chicagoje vyksta taksių šoferių vienos unijos streikas. Šoferiai gana maištingi — sudegino keliolika taksių.

SUDEGĖ 2 VAIKAI

Degant butui 7020 S. Harper, Chicagoje, sudegė du 2 ir 4 m. broliukai Lewis. Manoma, kad gaisras kilo sprogus gazo krosniai virtuvėje.

— *Spaudoje paminėta kino režisieriaus Arūno Žebriūno* 50 metų amžiaus sukaktis. Rašoma, kad jo sukurti filmai išsiskiria iš kitų savo lyriškumu. Dėl to A. Žebriūnas vadinamas ekrano poetu.

Stanley Balzekas, Liet. Kultūros muziejaus direktorius ir Altos atstovas, pokalbyje su prez. Jimmy Carteriu Washingtone, D. C.

TAUTINĖ SĄŽINĖ

Niekas negali mūsų pažeminti, išskyrus mus pačius. **Pitagoras**

Skaitydamas žymiųjų žmonių gyvenimą, susimąsčiau Websterio aprašytu vaizdeliu, kurį cituoju: "Žmogus, kuris pats savęs nesigėdi, neprivalo gėdytis nė savo kilmės. Likimas lėmė, kad gimiau žemoje trobelėje, stovinčioje tarp sniegu apdengtų kalnų New Hampshire. Kai pirmą kartą dūmai pakilo į jos stogo viršų, nebuvo aplinkui jokio baltųjų žmonių gyvenimo pėdsako, išskiriant kolonijas prie Kanados upių. Jos likučiai dar tebėra. Kasmet juos aplankau. Vedu ten savo vaikus ir pasakoju jiems apie sunkenybes, kurias turėjo įveikti pirma jų gyvenusieji. Mėgstu sustoti ir jautriais prisiminimais pergyventi atsitikimus, kurie atgyja mano vaizduotėje apie pirmą gimtinės trobelę. Verkiu prisiminęs, kad nė vienas joje gyvenusių jau nebėra gyvas. Jeigu kada nors įžeisčiau garbę to, kuris man ją davė, neginčiau jos nuo puolimo bei sunaikinimo, nemylėčiau šeimyniško gyvenimo po jos stogu ir laike karo, ugnim ir krauju užplūdusio mano šalį, nepasitraukčiau nė prieš kokią sunkenybę, prieš jokią auką, **kad savo šaliai tarnaučiau**, kad vaikai turėtų geresnes gyvenimo sąlygas, tegul mano ir mano pasekėjų vardai bus ištrinti iš žmonijos atminties".

Šį trumpą epizodą parinkau todėl, kad jis tinka ir tam tikrai daliai mūsų tautiečių. Jau turime tokių, kurie užmiršo savo ar savo tėvų gimtą namelį, savo mamos ar senelės prie lopšio niūniuotą dainelę. Nebeatveda savo vaikų, nors ir jautriais prisiminimais, prie savo namelio, kuriame skambėjo gimtoji lietuvių kalba. Neišlieja ašaros, kad tame namelyje užkalti langai ir durys, o jame gyvenusieji mirė toli nuo Lietuvos. Net išdrįsta pasakyti, kad toji kalba nebereikalinga mano vaikams, nes ir aš be jos galiu gyventi. O apie bet kokią auką savo šaliai nė girdėti nenori. Būtų skaudu, jei jų vardai būtų ištrinti iš lietuviško gyvenimo knygos. Valandėlei susikaupk, pagalvok. Jei padarei gyvenime klaidą, neliepk, kad ir tavo vaikas tą pačią klaidą darytų. Pasistenk rugsėjo mėnesio pradžioje nuvežti prie lietuviškos mokyklos pastato, kuris tau primintų tą jaukų namelį, kuriame seneliai, o gal ir tu gimei ir kuriame tavo svajonės virto tikrove, išvydai platų pasaulį. "Tegul paties savęs gerbimas ir tikėjimas duoda tau jėgos ir supratimo, kurių niekas negali pavaduoti". **J. Plačas**

Advokatas
GINTARAS P. ČEPENAS
Darbo val.: nuo 9 v. r. iki 6 v. v.
Šeštad. nuo 9 v. r. iki 12 val. d.
ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162 arba 776-5163
2649 W. 63 Street
Chicago, Ill. 60629

Advokatas JONAS GIBAITIS
6247 So. Kedzie Avenue
Tel. — 776-8700
Chicago, Illinois 60629
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 val. iki 1 val. d.

LIETUVOS BAŽNYČIOS
1-mas tomas. Telšių Vyskupija
BRONIUS KVIKLYS

Telšių vyskupija yra 1-as tomas iš LIETUVOS BAŽNYČIŲ serijos leidžiamų knygų.

"Vienas pagrindinių šios knygos tikslų yra uždokumentuoti ir palikti ateities kartoms galimai tikresnį ir neiškreiptą mūsų bažnyčių ir kitų religinių pastatų vaizdą, kad ateities lietuvių kartos matytų, kiek daug meniškų religinių ir architektūrinių vertybių Lietuvos žmonės amžių bėgyje savo Viešpaties garbei yra sukūrę"—tai kaip rašo autorius knygos įvadoje.

Leidinys gerai paruoštas. Talpina bažnyčių nuotraukas, o taip pat jų buvusių vadovų, darbininkų gyvų ar nužudytų, mirusių ar dar gyvenančių išeivijoje. Didelio formato, 400 pusl. Kieti viršeliai. Tekstą surinko DRAUGO spaustuvė. Spausdino MORKUNO spaustuvė. Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla. Kaina su persiuntimu **$21.50.** Illinois gyventojai dar prideda $1.20 valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629

AMBER
The Golden Gem of the Ages
By PATTY C. RICE, Ph.D.

(Knygos autorė amerikietė mokslininkė, kuri yra gavusi ne vieną atžymėjimą už savo darbus. Šioje knygoje ji aprašo apie GINTARO atsiradimą, kilmę. Daug vietos skiria apie Lietuvos gintarą, o dalį iliustracijų sudaro iš GIFTS INTERNATIONAL—VAZNELIŲ krautuvės rinkinio. Daktarė gintaro reikalu lankėsi Lietuvoje ir kitur.)

Knyga didelio formato, 280 pusl. kieti viršeliai.

Published by VA NOSTRAND REINHOLD Company, New York, kuri turi savo skyrius: London, Toronto, Melbourne ir kitur. Kaina su persiuntimu $28.10. Illinois gyventojai dar prideda $1.62 valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629